

PAROLE

Jääkäripataljoona 27.n perinneyhdistyksen jäsenlehti

Kesäkuu 2018 • nro 2 (334) • 87. vsk

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ

1918

Parolen tämän numeron teemaksi on rakentunut 1918. Vuosiluku on edelleen ajankohtainen, vaikka 100-vuotisjuhlat jääkärien osalta ovat Vaasan superviikonlopun 23.–25. helmikuuta jälkeen historiaa.

Jääkärit palasivat sotaa käyvään Suomeen. Venäläisten joukkojen aseistariisunnalla Pohjanmaalla alkanut sota sai aivan uudenlaisen sävyn, kun sosialidemokraattien vasemmisto samaan aikaan teki vallankaappauksen Helsingissä.

Jälleen on käyty keskustelua siitä, millä nimellä keväntalven 1918 sotatoimia tulisi nimittää. Professori Ohto Manninen, Jääkärisäätiön hallituksen jäsen toteaa toisaalla tässä lehdessä: ”Ei siis pidä sanoa, että sisällissota omaisi vähemmän ideologista latausta (kuin vapaussota). Mutta ei pidä myöskään ketään kieltää käyttämästä vapaussotanimeä tai kansalaissota-nimeä, kunhan tämä tietää, miten monipuolisesta tapahtumasta oli aikoinaan kysymys.”

Alkuvuoden 1918 tapahtumien saama julkisuus on keskittynyt sodan surkeaakin surkeampiin seurauksiin: vankileireihin ja kaikkiaan yli 37 000 suomalaisen kuolemaan. Kaikkein turhauttavinta on se, että neljäsosa näistä ihmisistä kuoli tauteihin leireissä odottaessaan asiansa käsittelyä oikeudessa. 75 000 ihmisestä huolehtiminen tyhjästä pystyy polkaistuissa leireissä oli ylivoimaista, kun maassa samaan aikaan maassa oli huutava puute elintarvikkeista. Ja toisaalta syyllisiksi katsottujen hyvinvointia ei katsottu maan sen hetken tärkeimmäksi ongelmaksi.

Kevään 1918 tapahtumista oli eri puolilla useita teatteriesityksiä, jotka kaikki keskittyivät sodan lopun surkeisiin seurauksiin. Noista tapahtumista on helppo rakentaa draamaa. Toki olisi kapinaan nousussakin ollut vallankumousromantiikkaa, mutta siitä ei ole jostain syystä nyt lauluja tehty. Parole julkaisee yhteenvedon muutamista

teeman 1918 teatteriesityksistä. Lienee ensimmäinen teatteriarikkeli tämän lehden historiassa.

Vuosi 1918 on monipuolisesti esillä myös kirjallisuusarvioissa. Kirjat käsittelevät apuun tullutta saksalaista Itämeren divisioonaa, rintamatapahtumia, Dragsvikin vankileiriä, Schwester Ruth Munckia ja Väinö Linnan ”Täällä Pohjantähden alla”-trilogiaa. Kaksi hyvin monipuolisesti yhteiskuntaa tuntevaa tohtoria, muistuttaa, ettei Linnan romaani ole faktaa. Ja että siinä jätetään kertomatta se, miksi ja kuka sai aikaan sisällissodan. Nuo kirjat tukevat vanhaa hyvää kirjakauppiaiden iskulausetta: Lue enemmän – luule vähemmän.

Tasavallan presidentti Sauli Niinistö on menneen kevään aikana toistuvasti esittänyt sovinnonteon tärkeyttä. Senhän suomalaiset osaavat. Se ilmeni aikanaan siinä, kuinka lopulta nopeasti suomalaisten yhteiskunnallisten laitosten toiminta normalisoitui kevään 1918 jälkeen

Sauli Niinistö esiintyi 10 vuotta sitten eduskunnan puhemiehen ominaisuudessa Finlandia-talossa vapaussodan päättymisen 90-vuotisjuhlassa: Vapaussodan muistot eivät lopullisesti kadonneet, eikä niiden pidäkään koskaan kadota kansakunnan yhteisestä muistista. Tänä vuonna puolustusministeri Jussi Niinistö toisti samassa paikassa vapaussodan päättymisen 100-vuotisjuhlassa nuo silloisen puhemiehen, nyt tasavallan presidentin, viisaat sanat.

* * *

Parolen tämän numeron myötä tulee kuluneeksi 10 vuotta siitä, kun otin vastaan lehden päätoimittajan tehtävät. Tarkoitus on jatkaa harjoitusta. Tuskin kymmentä vuotta, mutta katsotaan.

Jukka Knuuti

Etukannen kuva: Kotkan merimuseossa, Merikeskus Vellamossa, on merkittävä pala jääkärihistoriaa: Jääkärien pääjoukon Vaasaan tuoneen SS Arcturuksen pienoismalli. Pienoismalli on hyvinkin kohtuullisen veneen kokoinen, sillä mallilla on pituutta 7,5 metriä. Kuva Paavo Mikkonen.

Uudenlaista yhteistyötä Suomalais-saksalainen reserviläisten osasto FINDE MPK-kurssilla ja Vaasan 100-vuotisjuhlaparaatissa

Tänä vuonna on nähty uudenlaista saksalaisten ja suomalaisten reserviläisten yhteistoimintaa. Saksasta tuli Vaasan Jääkärien paluun 100-vuotisjuhlien alla Suomeen yli 50 reserviläistä. Osa heistä muodosti yhdessä suomalaisten reserviläisten kanssa 50 hengen kurssiosaston, joka ensin harjoitteli talvitaitoja ja paraattia Niinisolossa ja siirtyi sitten Vaasaan. Vaasassa FINDE-nimen (Finnland – Deutschland) saanut joukko osallistui juhlan kenraaliharjoituksiin ja Jääkärien paluun 100-vuotisjuhlan sotilasparaatiin 24. helmikuuta.

Asia lähti vireillä vuonna 2016, kun **Pertti Laatikainen** visioi Vaasan paraatiin nuorista koostuvaa osastoa. Tarkoitus oli perustaa joukkueen kokoinen MPK-kurssi edustuskelpoisista nuorista reserviläisistä.

Yhteistyön käynnistämiseksi järjestettiin jo vuonna 2017 kokoontuminen Saksassa. **Mark Aretz** järjesti suomalaisille mahdollisuuden päästä RSU-komppanian (paikallinen MaakK) vieraaksi Putlosin varuskuntaan. Putlos on lähellä Hohenlockstedtia, jossa oli samaan aikaan perinteinen Finnentag. Putloksessa harjoittelleet reserviläiset, joista tusinan verran oli suomalaisia, tulivat osaksi Finnentagin juhllisuuksien kunniaosastoa.

Vaasan paraatijoukon suomalaisosasto koordinoitiin pääosin Opiskelijain Reserviupseeripiirin kautta ympäri Suomea. Saksalaisissa oli mukana nuorten suomalaisten reserviläisten ja jääkäriperinteen vaalijoiden ystäviä. Saksasta tuli kiinnostuneita huomattavasti enemmän kuin alun perin pyydetty 15 henkilöä. Tästä

EU-lippu sopi hyvin saksalais-suomalaiseen reserviläisten yhteisharjoitukseen. Henkilöt lipun takana päällikkökorpraali Gero Grundmann, ylikorpraali Timo Walde, alikersantti Valtteri i Laitinen, kapteeni Anders Devers, alikersantti Ossi Lindfors, kersantti Jukka Lindfors.

johtuen heidän määrä tuplattiin ja kurssi laajennettiin loppumetreillä 50 henkilön vahvuiseksi.

Kurssin ja FINDE-paraatiosaston johtajana toimi Pekka Sillanpää, MPK:n vastaavana koulutuspäällikkö Juha Niemi ja saksalaisten protokollasta vastasi everstiluutnantti Kimmo Tarvainen.

Talvitaitoja Niinisolossa

Toiminta alkoi 22. helmikuuta, kun RSU laskeutui Transall-sotilaskoneella Pirkkalan lentokentälle MPK oli järjestänyt bussikuljetuksen lentokentältä Niinisolon varuskuntaan. Siellä saksalaisia tervehtivät salkoihin nostetut Saksan ja Suomen liput. Tapahtuma avattiin elokuvasalissa lyhyin tervetuloitotuksin ja turval-

lisuussuunnitelman läpikäynnillä. Tämän jälkeen kokoontuttiin pihalle paraatiharjoitteluun ja tutustuttiin suomenkielisiin komentoihin Jari Mustosen avustuksella.

Toiminta oli tehokasta, sillä vielä ennen illan hiihtomarsssia ja leiriytymistä ehdittiin ampua ekoase-ampumakilpailu, tutustua ohjatusti suomalaiseen rynnäkkökivääriin, varustautua talvivarustein ja aterioida päivällinen ravintola Falkonetissä.

Tämän jälkeen alkoivat talviset tositoimet; olivathan saksalaiset nimenomaan toivoneet talvitaitoja ehdotetun RK11 ampumataitotestin sijaan. Pian kaverit huomasivat kiinnittelevänsä SA int -mallisiin suksiin

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Saksalaiset olivat toivoneet talvitaitoihin perehdyttämistä. Tässä sitä mennään Niinisalon kankailla SA-int-suksilla.

Jatkuu edelliseltä sivulta.

siteitä. Edessä oli kahden kilometrin mittainen vahvennetun joukkueen hiihtomarssi majoituspaikalle pimeässä. Meno oli hyvähenkistä lumisissa maisemissa eikä kukaan eksynyt matkalle. Kohde Niinisalon rauhan- turvakoulutuksen tukikohta Camp President, mikä saavutettiin samanaikaisesti sotilaskotiauton kanssa.

Kun munkit oli syöty, alkoi seuraava soveltava vaihe: majoitteiden valmistelu. Vaihtoehtoina oli Campin punkat tai kokemushakuisille puolijoukkueteltat. Huolimatta illaksi jopa -25 asteeseen kirineestä pakkasesta suurin osa saksalaisista valitsi puolijoukkueteltat. Pienten hankaluuksien jälkeen olivat kaikki kolme telttaa pystyssä kamiinoiden jo alkaessa hehkua lempeää punaista valoa ympärilleen.

Suomessa kun ollaan, kuuluu ohjelmaan luonnollisesti saunominen. MPK:n tarjoama palvelu pelasi, ja ruokaa oli saatavilla yllin kyllin kiitos Niinisalon toimipisteen koulutuspäällikkö **Matti Bärlingin** ammattimaisen väepelijoukon. Edes pakkasen jäädyttämät vessatilat eivät haitanneet tunnelmaa.

Aamulla purettiin majoitteet, nauhattiin kenttäaamupala ja siirryttiin takaisin varuskuntaan. Vielä ennen läh-

tä bussilla Vaasaan esitettiin luennot jääkäriiliikkeestä ja puolustusvoimista saksaksi, sekä MPK:sta ja Niinisalon varuskunnan historiasta englanniksi.

Ensimmäisessä kohteessa Vaasan Botnia-hallissa harjoittelimme kaikkien paraatijoukkojen kanssa lauantain paraatikatselmusta ja ohimarssia. Marssiosasto ei ollut kokenut, mutta tehokkaan koulutuksen jälkeen marsi näytti sitä ohjanneen Niemen mukaan ”yllättävänkin hyvältä”.

Illan loppuksi osa porukasta osallistui kirkkokonserttiin. Konsertin jälkeen oli vielä palkitsemistilaisuus, jossa mm. pitkäaikainen reserviläisaktiivi **Benjamin Drabinski** palkittiin Suomen Reserviupseeriliiton pronssisella ansiomitalilla.

Osasto sai nimekseen FINDE

Puolustusvoimien FINDE:ksi ristimä suomalaissaksalainen paraatiosasto oli seuraavana päivänä valmis koitokseen. Pääosin paraatijoukot koostuivat runsaasti harjoitteleista puolustusvoimien joukko-osastoista. Vieressämme Vaasan torilla oli saksalainen ammattisotilaista koostuva Wachbataillon ja JP27 lippulinna.

Pakkanen oli lauhtunut 10 asteeseen paraatikatselmuksen aikana. Kohmeiset varpaat alkoivat lämmetä sen jälkeen ohimarssin lähtötasaa kohti siirryttäessä. Mutta valittaminen

olisi ollut turhaa, sillä varustuksemme pakkastakkeineen oli kokolailla toisenlainen kuin jääkäreillä paraatissaan 100 vuotta sitten!

Yhdessä Maavoimien komentajan kenraalimajuri Petri Hulkon kanssa ohimarssia vastaanottanut Pertti Laatikainen välitti terveisensä onnituneesta ohimarssista joukollemme

Näin oli kurssin tärkein osuus ohitse, mutta paljon oli vielä edessä.

Illaksi oli reserviläisillä oma juhla Cantaressa, hienossa vanhassa puurakennuksessa Vöyrinkadulla. Paikalla oli paraatiosaston lisäksi kymmeniä muita saksalaisia reserviläistuttuja omatoimimatkaajina juhlan väkimmä-
rän ylittäessä 70 henkilöä.

Seremoniamestarina toimi Vaasan Opiskelevien Reserviupseerien puheenjohtaja Jari Rantala. Tilaisuus erosi aiemmista Kameradschaftabendeista siinä, että illan kulku oli suunniteltu viimeistä piirtoa myöten. Juhlat alkoi kättelyllä, ja illan mittaan ammatilaispianisti loihti ilmaan sulo-säveliä. Pöytiintarjoilu oli järjestetty myös ruoat loihtineelta Wanha Wasa Cateringiltä. Juhlan ilmeeksi oli haettu jääkäriteemaa; pöytien yli oli vedetty jääkäriinvihreät kaitaliinat ja servetit olivat kullankeltaiset. Juhlatilan somistukseen kuuluivat Suomen ja Saksan pienoisliput pöydissä ja muut jääkäriyhteistyön ja suomen

liput telineessä sekä vielä Saksan lippu seinällä.

Käsiohjelmaan oli valikoitu parhaimmat hitit sekä suomalaisten että saksalaisten asevoimien ikivihreistä. Laulu raikui tunnettuun tapaan kuuluvasti. Nähtiinpä illan mittaan palkitsemisiakin, mm. ORUP:n pöytästandaari luovutettiin aktiiviselle jääkäriperinteen ystävälle ja Suomen kävijälle **Jens Hirschgängerille**. Jens on edellisen viiden vuoden aikana järjestänyt saksalaiset kuntotestit "Sportabzeichen" yli 30 suomalaiselle reserviläiselle.

Iltajuhlan jälkeen oli virkeimmille tarjolla vielä sauna Vaasan yliopiston ylioppilaskunnan hallinnoimalla Leipätehtaalla. Suurin osa kurssista osallistui. Saksalaiset saivat kokea todelliset suomalaiset löylyt!

Sunnuntaiaamuna osallistuimme pienellä osastolla jumalanpalvelukseen Vaasan kirkossa ja koko joukollaan jälkeen seppeleenlaskuun Opiskelijoiden reserviupseeripiirin ja Vaasan opiskelevien reserviupseereiden nimissä. Neljän päivän intensiivinen ja tapahtumarikas kurssi päättyi Onkilahden koululla klo 12.30, jossa Juha

FINDE:n ryhdikäs osasto Vaasan paraatin ohimarssissa. Osastoa johtaa reservin yli luutnantti Pekka Sillanpää. Hän on JP27:n perinneyhdistyksen Helsinki-Uusimaan puheenjohtaja sekä Opiskelijain Reserviupseeripiirin puheenjohtaja.

Niemi lausui päätössanat ja kunniakirjat jaettiin kurssille osallistuneille.

Mukanaolo paraatissa ja valmistavissa osuuksissa oli ikimuistoinen kokemus kaikille. MPK-kurssista oli jopa suuri artikkeli Saksan reserviläisliiton Loyal-lehdessä 4/2018. On tärkeää, että vaalimme suomalaisten ja saksalaisten reserviläisten kesken yh-

teistyötä myös nuorten keskuudessa. Suoraa liittymäpintaa jääkäriiliikkeenkin kurssilla oli, kun mukana oli Pärmin veljekset kuuluisan jääkäriin suvusta. Olipa mukana vielä mannerheimristin ritarin jälkeläinenkin.

TEKSTI: **Pekka Sillanpää**
KUVAT: **Kimmo Kiiveri**

Kirjallisuutta

Hyvä kuvaus vuoden 1918 tapahtumista

Haastaja Saksasta: 1918 von der Goltz ja Mannerheim

Touko Perko

431 sivua. Docendo 2018

Entinen päätoimittaja on kirjoittanut hyvän ja luettavan tarinan saksalaisten joukkojen ja niitä johtaneen kenraali Rüdiger von der Goltzin toiminnasta Suomessa 1918.

Tähän asti on totuttu sanomaan, että saksalaisten tulo ei ratkaissut sotaa valkoisten hyväksi, mutta nopeutti sodan ratkaisua ja siten rajoitti tuhoja. Perkon kuvaus antaa ymmärtää ja aika uskottavalla tavalla saksalaisten ratkaisevaa roolia sodan lopputuloksessa.

Perko kuvaa mielenkiintoisella tavalla Mannerheimin ja Goltzin viileitä väljää ja sitä, että kaksi kenraalia kävi itse asiassa kumpikin omaa sotaansa, joskin samoin päämäärin.

Ilman valkoisen puolen voittoa ei nykyistä Suomea olisi olemassa, päättelee Perko. Hän myös muistuttaa, ettei pidä liian jyrkästi tuomita Saksan kanssa heille kovin edullisia sopimuksia. Ne on helppo tuomita jälkepäin, kun tiedetään asioita, joita tuon ajan päättäjät eivät tieneet.

Muuten hyvin tehty kirja toistaa valitettavasti vanhaa väärää tietoa, jonka mukaan satoja jääkäreitä jätettiin epäluotettaviksi ja haluttomiksi arvioituna Saksaan.

Jukka Knuuti

Finnentagin supistetut juhlallisuudet 17 maaliskuuta 2018

Jääkärien kotiinpaluun 100 – vuotisjuhlavuoden 2018 Vaasan helmikuun juhlallisuuksien takia, oli Hohenlockstedtin perinteinen Finntag 25.2. siirretty maaliskuulle. Jääkärisäätiön puheenjohtaja ja Perinneyhdistyksen puheenjohtaja olivat tänä vuonna estyneitä osallistumasta Finntagin juhlallisuuksiin. Parin vuoden tauon jälkeen olin valmis ”tuuraamaan” molempia puheenjohtajia.

”Kolmikannan” Hohenlocksdetin kunnan, Jääkärisäätiö ja Perinneyhdistyksen välisissä neuvotteluissa on 100 - vuotisjuhlallisuuksien jälkeen sovittu Finntagin läpiviennistä matalaa ja kustannuskevyttä profiilia noudattaen. Tämä tarkoittaa vieraiden osallistumista ohjelmanmukaisiin tarjoiuihin omalla kustannuksellaan.

Finntagin ohjelma vietiin läpi perinteisesti: keittolounas koulukeskuksen ruokalassa, seppeleiden laskun Jääkärimuistomerkillä Ehrenhainissa ja kahvitilaisuuden puheenvuoroineen Boskamp Oy:n Kartoffellhallissa. Myönteisenä yllätyksenä osallistujille tuli ulkopuolisen tukijan kustantama lounas sekä Kartoffellhallin tarjoilu. Osallistujia oli lähes yhtä paljon kuin muinakin välivuosien Finntag – tilaisuuksissa. Kartoffellhallin oli viimeistä pöytäsijaa myöten täynnä. Arvioni mukaan noin 150 – 180 henkeä.

Kävimme vaimoni kanssa perjantaina klo 11.00 kohteliaisuuskäynnillä Herr Bürgermeister Kirstenin luona. Illalla Bürgermeister vaimoineen isännöi pienelle seurueelle tarjottua illallista Zum Kühlen Grunden ravintolassa. Ravintola on entinen jääkärien ”kanttiini”. Ravintola on edelleen saman perheen hallussa kuin jääkäriemme aikana.

Varsinainen Finntag alkoi esitelmällä ”Jääkärimuseon” tiloissa

Saksalaisten reserviläisten kunniaosasto kantoi suomalais-saksalaisen Reservistenkameradenschaftin lippua.

lauantaina aamupäivällä. NATO:n Itämeren alueen pohjoisen siiven ja Baltian alueelle sijoitettujen joukkojen johtoesikunnassa Stettinissä, Puolassa palvelleet everstiluutnantti piti esikunnan tehtävistä ja sen johdossa olevista joukoista mielenkiintoisen esitelmän.

Seppelten lasku suppeasti jäätävissä olosuhteissa

Lauantain sääennusteen johdosta karsittiin Ehrenhainissa pidettävät puheet vain Bürgermeisterin ja allekirjoittaneen lyhennettyihin versioihin. Sää osoittautui kuitenkin ennustettuakin ankarammaksi. Lämpötila oli nollan väärällä puolella ja tuulen voimakkuus oli siellä 15 – 20 m/s paikkeilla. Pikaneuvottelun tuloksena kaikki puheet siirrettiin Kartoffellhallin kahvitilaisuuteen. Ehrenhainissa Bür-

germeister lausui läsnäolijat lyhyesti tervetulleeksi ja luovutti puheenvuoron everstiluutnantti Mark Aretzille, joka vastasi seppelien laskun järjestelyistä.

Suomen valtiota ja puolustusvoimia edustivat Suomen Suurlähetystön lähetystöneuvos Aleks Vakkuri ja sotilasasiamies, eversti Niklas von Bonstorff. Saksan Jalkaväkiliittoa edusti varapuheenjohtaja, Jalkaväen Koulutuskeskuksen johtaja, prikaatikenraali Hannemann. Ilahduttavaa on eestiläisten veljien jo vakiintunut jokavuotinen osallistuminen seppelienlaskuun. Nyt Viroa edusti Berliiniin akreditoitu sotilasasiamies. Laskin jääkärimuistomerkillä Jääkärisäätiön / JP 27:n Perinneyhdistyksen seppelien sekä myös seppelien I Maailmansodassa kaatuneiden muistomerkillä.

Seppelien lukumäärä oli “malasta profiilista” huolimatta ennaltaan. Saksalainen reserviläisosasto lippuineen osallistui seremoniaan kunniaosastona. Tällä kertaa ei suomalaisia reserviläisiä osallistunut tilaisuuteen.

Kahvitilaisuudessa puhuivat Bürgermeister, kenraali Hannemann ja allekirjoittanut. Käsittelin puheessani vuoden 1918 tapahtumia Suomessa. Korostin saateeksi jääkäriemme osuutta itsenäisen, demokraattisesti hallitun Suomen ylös rakentamisessa ja vapauden säilyttämisessä vuosien 1939–45 sodissa. Pitkäaikainen Suomen ystävä Kaffé Schüttin omistajaperheen nykyinen “oltermanni” Derek Hein antoi JääkärikanSLiaan vietäväksi kaksi kokoamaansa täydennettyä osaa Finnentag:n paikallisesta historiasta.

Iltaa myöten tuuli moisasi ja lämpötilakin nousi. Sunnuntain paluumatka Ruotsin valtakuntaan alkoi klo 10.00 runsaan aamiaisen jälkeen aurinkoisessa säässä. Yksi Finnentag, säänpuolesta ikimuistoinen, jäi taakse ja auto suuntasi kohti Tanskanmaata. Flensburgin jälkeen Tanskan rajalla todistimme mielenkiintoisen episodin. Tanskan puolelle oli betoniporsaista tehty pysyvä “mutkaeste”, joka pakotti autot hidastamaan melkein ryömintävauhtiin. Tuhdisti aseistautuneet pari poliisia aseistettujen tullimiesten varmistamina pysäyttivät edessämme ajaneen VW-transporterin ja matkustajat ulos. Eivät pohjoismaalaisilta näyttäneet! Samoin kävi jäljessämme jo pitkään ajaneelle henkilöautolle. Poliisi asteli automme eteen. Vilkausi rekisterinumeron ja tuulilasin läpi etupenkillä istuvien naamoja ja vinkkasi reteesti kädellään: Olkaatte hyvä! Tervetuloa Tanskaan! Ne kahden muun auton matkustajat jäivät rajalle kaivelemaan papereitaan! Että silleen Tanskan etelärajalla.

TEKSTI: **Asko Kilpinen**

KUVAT: **Joachim Scheunemann**

Kenraali Asko Kilpinen ja Führungsakademiassa opiskeleva komentajakapteeni Pekka Snellman, laskevat seppelien I maailmansodassa kaatuneiden muistomerkille.

Jääkärimuistomerkki seppelöitynä.

Perinneyhdistys analysoi 100-vuotisjuhlia ja palkitsi ansiointuneita jäseniään

Jääkäripataljoonan 27:n perinneyhdistys palkitsi aktiivisia jäseniään ansiomerkein vuosikokouksessaan 17. maaliskuuta. Kokous pidettiin hieman tavanomaista myöhemmin kevättalven 100-vuotisjuhlasarjan takia. Kokouspaikkana oli Maanpuolustusjärjestöjen talon auditorio Helsingin Töölössä. Taloa kutsutaan myös vanhaksi suojelukuntataloksi.

Puheenjohtaja **Pertti Laatikainen** kertasi 100-vuotisjuhlien tapahtumia. Joihinkin tilaisuuksiin, kuten Yliopiston juhlasalissa pidettyyn jääkärimarssin 100-vuotijuhlaan ei suuren pakollisten kutsuvieraiden määrän mukaan ollut mahdollista kaikkien halukkaiden päästä mukaan. Sama koski joitain Vaasan 24. helmikuuta järjestettyjä juhlallisuuksia.

Jääkäri liikkeen 100-vuotisjuhlien pitkä sarja on ollut menestys ja tuonut runsaasti huomiota jääkäriperinteen vaalimiselle.

Laatikainen nosti uutena saksalais-suomalaisena yhteistyömuotona reserviläisten yhteiset harjoitukset. Tällaiset oli järjestetty Vaasan juhlien alla Niinisalossa ja harjoitusosasto oli mukana Vaasan juhlien paraatissa ja ohimarssissa.

Kokouksen 100-vuotisjuhlakeskustelussa nousi esille Vaasan juhlien uutisointi Yleisradiossa. Etelä-Pohjanmaan **Juhani Passi** on tyytymätön siihen, etteivät juhlalat päässeet pääuutislähetykseen. 15 sekunnin välähdys olisi ollut riittävä. Puheenjohtaja Laatikainen kertoi, että esimerkiksi lauontain paraati tuli suorana lähetyksenä Ylen Areenalta ja paikallisradiosta. Ylellä oli Vaasan juhlia hoitamassa kaikkiaan 15 henkeä.

Yleisradio ei ollut ainoa media, johon oltiin tyytymättömiä. **Erkki Pekki** ihmetteli Helsingin Sanomien uutispolitiikkaa, kun jääkärien

100-vuotisjuhlalat eivät olleet uutisen arvoinen tapahtuma.

Vuosikokouksen perinteiseen ohjelmaan kuuluu myönnettyjen ansiomerkkien jako. Paikalla olleet ansiomerkin saajien rintapieleen kiinnitettiin merkit. Muille merkit jaetaan paikallisosastojen omissa tilaisuuksissa.

Perinneyhdistyksen yhteiset riennot jatkuvat 11. elokuuta Imatralla kesäpäivillä, minne Etelä-Karjalan osaston puheenjohtaja Jorma Ignatius toivotti kokousväen tervetulleeksi. Tarkemmat tiedot kesäpäivistä löytyvät toisaalta tästä lehdestä.

TEKSTI: **Jukka Knuuti**

Kokouksensaa Vanhan suojelukuntatalon auditoriossa. Eturivissä oikealta Jukka Knuuti, Ilkka Uotila, Kyösti Vuontela, Margaretha Berghäll, Juhani Passi ja Pekka Virtamo. Seuraavassa rivissä Jorma Ignatius, Helena Miittinen, Risto Hiekka ja Timo Tulosmaa. Heidän takanaan Erkki Pekki, Brage Forssten ja Maisa Crockford ja heidän takanaan Terttu Ravi. Kuva Paavo Mikkonen.

Upseeri on aina herrasmies. Pertti Laatikainen auttaa Margaretha Berghälliä. Kuva Paavo Mikkonen.

KULTAINEN ANSIOMERKKI oli myönnetty seuraaville henkilöille. Numero nimen perässä on myönnetyn merkin numero: **Jussi Virtamo** nro 53 ja **Pekka Virtanen** nro 54. Molemmat Pirkanmaalta.

HOPEISEN ANSIOMERKIN ovat saaneet tämän vuoden jaossa: **Markku Aherto** nro 137 (Lapin osaston puheenjohtaja), **Pekka Heikkilä** nro 138, **Pentti Järviö** nro 139, **Terttu Ravi** nro 140, **Anja Reunanen** nro 141 **Raimo Rosendahl** nro 142, **Marjo Tuomaranta** nro 143, **Ilkka Uotila** nro 144 ja **Kyösti Vuontela** nro 145.

PRONSSINEN ANSIOMERKKI on myönnetty seuraaville: **Kari Kiiski** nro 130, **Pekka Sillanpää** nro 131 (Helsinki-Uusimaan osaston puheenjohtaja, **Heikki Autti** nro 132, **Erkki Nikkanen** nro 133 ja **Timo Tulosmaa** nro 134.

Molemmat kultaiset ansiomerkit menivät Pirkanmaalle, Jussi Virtamolle vasemmalla sekä Pekka Virtaselle. Kuva Paavo Mikkonen.

Kyösti Vuontela, Varsinais-Suomen osaston puheenjohtaja, Terttu Ravi Kymenlaaksosta ja Ilkka Uotila Varsinais-Suomesta saavat hopeiset merkit. Puheenjohtaja Laatikainen kättelee Ilkka Uotilaa. Arno Hakkarainen taustalla. Kuva Jorma Ignatius.

Kymenlaakson osaston puheenjohtaja hoiteli kokousta jäməkästi nuijan varressa. Arno Hakkarainen kirjasi päätökset. Kuva Jorma Ignatius.

Timo Tulosmaa, Pirkanmaan osaston puheenjohtaja, saa pronssisen ansiomerkin Pertti Laatikaisen kädestä Arno Hakkaraisen toimiessa assistenttina. Paavo Mikkonen ikuistaa tapahtumaa. Kuva Jorma Ignatius.

Kolumni • Jukka Pennanen

Muutto ja myynti

Jääkärikanslia muuttaa loppukesällä muiden maanpuolustusyhteisöjen seuraan Döbelninkadulle. Pitkä ja toimelias vaihe Pohjoisrannan Kiholinnassa päättyy. Perinneyhdistyksen toiminnan resurssit sekä jääkäriperinteen siirtäminen nuoremmille sukupolville ja tuleville vuosille varmistetaan myymällä nykyinen huoneisto. Samalla selvitetään aikojen myötä kertynyt arkisto ja luetteloidaan perinnemateriaali. Monivuotiset ja mieleenpainuvat 100-vuotisjuhlamme ovat ohi, on aika katsoa tulevaisuuteen.

Jääkäriliitto muutti nykyiseen osoitteeseensa 60 vuotta sitten, vappuna 1958. Sotien jälkeen toimisto oli sijainnut Töölönkatu 12:ssa. Jääkäriliitto oli ostanut nykyisen kansliahuoneiston sotien jälkeen, kun Kiholinna muuttui vuokratilasta asunto-osakeyhtiöksi. Kun Jääkäriliitto lakkautti silloisen toimintamuotonsa, siirrettiin liiton omaisuus Jääkärisäätiölle pl. kansliahuoneisto, joka jäi liitolle. Samassa yhteydessä liitto päätti sääntömuutoksista ja vaihtoi nimensä muotoon Parole ry. Parole ry:llä ei ole suoraa tekemistä Parole-lehden kanssa, vaan kyseessä on yhdistys, jonka ainoa tehtävä on ollut jatkaa ilman omistajanvaihdosta kansliahuoneiston hallintaa. Näin jouduttiin aikoinaan tekemään, jotta kukaan toinen asunto-osakeyhtiön osakas ei olisi käyttänyt huoneiston suhteen etuosto-oikeutta. Parole ry:n

hallitus on lähes yhdenmukainen Jääkärisäätiön hallituksen kanssa (säätiön hallituksessa 10 henkeä, ry:ssä 8).

Vajaa kaksi vuotta sitten Jääkärisäätiön hallitus sai tietää, että Pohjoisranta 20:ssä joudutaan tekemään laaja linjastoremontti. Linjastoremonttiin liittyen olisi myös kanslian aikaa nähneet keittiö ja saniteetitilat uudistettava. Kustannusarvio huoneiston osalta on vähintään noin 150 000€. Tämä olisi toteutuessaan tarkoittanut sitä, että Jääkärisäätiö olisi joutunut rahoittamaan remontin pääomistaan, jolloin mahdollisuus avustaa Perinneyhdistystä olisi laskenut selvästi.

Jääkärisäätiön/Parole ry:n hallitus käsitteli asiaa varsin seikkaperäisesti jo vuosi sitten vuosikokouksessaan. Hallitus määräsi tuolloin työvaliokunnan valmistelemaan eri vaihtoehtoja hallituksen jatkokäsittelyä varten. Työvaliokuntaan kuuluvat säätiön / ry:n puheenjohtaja, varapuheenjohtaja, asiamies sekä Perinneyhdistyksen puheenjohtaja. Marraskuussa allekirjoittanut informoi tilanteesta ja eri vaihtoehtoista Perinneyhdistyksen alueyhdistysten puheenjohtajia yhdistyksen syyskokouksen yhteydessä.

Joulukuun 2017 kokouksessa säätiön hallitus valitsi valmistelluista vaihtoehtoista kaksi, joiden valmistelua jatkettiin päätöskäsittelyä varten vuoden 2018 vuosikokoukseen. Vaihtoehdot olivat: Kansliahuoneisto remontoidaan ja kanslia jatkaa toimintaansa nykyisissä tiloissa, sekä toi-

senä vaihtoehtona huoneiston myynti ja kanslian siirtyminen muiden maanpuolustusjärjestöjen yhteyteen Döbelninkatu 2:een. Vaihtoehtoissa tuli ottaa huomioon molempien vaihtoehtojen vaikutukset Perinneyhdistyksen taloudelliseen tukemiseen sekä varmistaa mahdollisten uusien tilojen saanti. Hallitus edellytti myös, että ennen päätöksen tekoa Perinneyhdistyksen hallitukselta on pyydettyä lausunto asiasta, jossa tulee selvittää taloudellisten vaikutusten lisäksi mahdolliset muuttoon liittyvät tilakysymykset ja muut edellytykset.

Perinneyhdistys käsitteli asiaa talven aikana ja antoi pyydetyn vastauksen sekä samalla toi tarkasti esiin ne reunaehdot, jotka mahdollinen muutto vaatii. Perinneyhdistyksen hallitus ja kanslisti tutustuivat uusiin tiloihin, joihin kuuluu riittävän kokoinen kanslia, kokoustilat, varastotilat ja autopaikka kanslistille.

Huhtikuun lopussa pidettiin sekä Parole ry:n että Jääkärisäätiön vuosikokoukset, jolloin hallitukset tekivät yksimielisen päätöksen myydä kansliahuoneisto. Perinneyhdistystä pyydettiin laatimaan muuttoon ja muihin toimiin liittyvä suunnitelma. Perinneyhdistys on laatinut ja sen hallitus on hyväksynyt suunnitelman, jonka mukaan kanslia muuttaa uusiin tiloihin syyskuun alkuun mennessä.

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Jatkuu edelliseltä sivulta.

Tämän jälkeen tulevana syksynä vanhassa kansliassa tehdään arkisto-, kirjasto- ja esineluettelointi sekä päätetään materiaalin jatkosijoittelu. Vasta tämän jälkeen tyhjenetään huoneisto.

Koska kanslian muutto tapahtuu Helsingin Suojeluskuntapiirin perinteestä huolehtivan Urlus-Säätiön omistamaan kiinteistöön, ei tulevista tiloista peritä varastoa ja autopaikkaa lukuun ottamatta vuokraa, vaan ainoastaan maanpuolustusyhteisön yhteisten hallintopalveluiden vaatima ylläpitomaksu. Muutto ei tulekaan merkittävästi nostamaan kanslian kuukausittaisia ylläpitokustannuksia. Mahdollisista lisäkustannuksista vastaa Jääkärisäätiö.

Jääkärikanslian myyntipäätös oli kaikkiaan erittäin vaikea, mutta varmasti tarpeellinen. Päätöksen tärkeimpänä perusteluna oli se, että jääkärit olivat omana elinaikanaan ja testamentissaan painottaneet Suomen nuorisoa ja jääkärihengen säilyttämistä. Maailma on muuttunut. Nuorille suunnattava tiedottaminen ja toiminta tapahtuvat muualla kuin perinteikkäissä kansliassa. Perinneyhdistys tarvitsee tulevan strategiansa toimeenpanemiseen taloudellisia resursseja ja verkostumista. Lisäksi mittava sekä perinteikäs jääkäriaineisto on saatava digitalisoitua. Valittu vaihtoehto varmistaa Perinneyhdistyksen vuosittain saaman tuen nostamisen nykyisestä 30 000 eurosta noin 40 000 euroon.

Jääkäreille ja meille perinneyhteisön toimijoille tärkeän tiedon on siirryttävä kiinnostavassa ja elävässä muodossa tuleville sukupolville. Sen olemme jääkäreille velkaa.

Jukka Pennanen

Jääkärisäätiön ja Parole ry:n puheenjohtaja

Jääkärikanslia muuttaa majaa

Jääkärikanslia luopuu perinteisistä tiloistaan Kruununhaan ”Kiholinnassa”, Eteläranta 20. Talo rakennettiin aikanaan upseeriperheiden asuintaloksi, mistä se sai aikanaan nimensä. Nykyään se on tavallinen asunto-osakeyhtiö kantaen Kiholinnan nimeä.

Kanslian käytössä on ollut Kiholinnassa pihan puolella, toisessa kerroksessa kolmen huoneen ja keittiön huoneisto käsittäen noin 100 neliötä. Kanslia on lähinnä kansliahoitaja Tiina Kiiskin työtila.

Jääkärikansliassa on runsaasti perinne-esineistöä. Joitain esineitä

viedään uusiin tiloihin Döbelninkadulle ja osa Suomen jääkärimuseoon Korttesjärvelle. Osa esineistöä voitaisiin käyttää myös tulevaisuudessa valmistuvassa Sotamuseossa.

Döbelninkadulla jääkäriperinnekäytön tulee yksi huone ja varastotila. Kokoushuone on yhteinen talossa majoilevien maanpuolustusjärjestöjen, kuten MPK:n, RUL:n, Reserviläisliiton, Maanpuolustuskiltojen liiton ja Naisten valmiusliiton kanssa.

Jääkärikanslia on määrä siirtyä uusiin tiloihin Döbelninkadulle 1.9.2018 mennessä

Perinneyhdistyksen hallitus Jääkärikanslian kokoushuoneessa keväällä 2016. Henkilöt oikealta Martin Wolff, Ari-Ilmari Iisakkala, Arno Hakkarainen, Pertti Laatikainen, Jorma Aherto ja Jukka Knuuti. Kuva Jorma Ignatius.

Upseeriperheille rakennettua taloa kutsuttiin Kiholinnaksi. Kun talo muutettiin asunto-osakeyhtiöksi, kelpasi sen nimeksi Kiholinnassa. Jääkärikanslia oli pihan puolella toisessa kerroksessa.

Pohjoisen Hesperiankadun varteen valmistui Suojeluskuntatalo 1940. Talo ei ehtinyt palvella käyttötarkoitustaan kuin hetken, kun Suojeluskunnat kiellettiin 1944. Nyt talossa majoilevia useita maanpuolustusjärjestöjä.

Vapaussodan päättymisen 100-vuotisjuhlallisuuudet

Helsingissä vietettiin 16. toukokuuta vapaussodan päättymisen 100-vuotisjuhlaa. Tasan 100 vuotta sitten pitivät Mannerheimin joukot Helsingissä voitonparaatin. Viimeiset taistelut olivat päättyneet Karjalan Ahvolassa 25. huhtikuuta 1918. Juhlien järjestelyistä vastasi Vapaussodan Perinneliitto.

Päivä alkoi kunnianosoituksella vapaussoturien hautamuistomerkillä Vanhassa kirkkopuistossa. Sitä seurasi juhlahumalanpalvelus Helsingin tuomiokirkossa, missä saarnan piti kenttäpiispa Pekka Särkiö.

Puolenpäivän aikaan järjestettiin kunnianosoitukset Hietaniemen hautuumaalla Mannerheimin haudalla, Sankariristillä sekä vapaussotuihin hauta-alueella.

Juhlallisuuksista teki poikkeuksellisen mukana ollut ratsuväki. Ratsumiehet edustivat Rakuunakiltaa, Ratsumieskiltää, Tampereen seudun ratsuväenkiltää sekä Helsingin ratsupoliisia.

Hietaniemestä ratsuväen ja reserviläisten kulkue eteni Hietaniemestä Mannerheimin ratsastajapatsaalle, missä oli jälleen kunnianosoitus.

Päivän tapahtumat huipentuivat Finlandia-talossa pidettyyn päivän pääjuhlaan. Juhlan teemana oli ”vapaussoturien kertomus Suomen tiestä itsenäisyyteen.”. Juhlan musiikista vastasi Kaartin soittokunta päällikkökapellimestari, musiikkimajuri Pasi-Heikki Mikkolan johdolla. Mukana oli myös Kaaderikuoro.

Kutsuvieraina Finlandia-talossa olivat muun muassa sotiemme veteraaneja, kansanedustajia, kenraalikuttaa ja perinneyhdistysten aktiiveja.

Finlandia-talolla pidetyn pääjuhlan musiikista vastasi Kaartin soittokunta päällikkökapellimestari, musiikkimajuri Pasi-Heikki Mikkolan johdolla.

Puolustusministeri Jussi Niinistö esitti valtiovallan tervehdyksen todeten: Kullakin sukupolvella tuntuu olevan tarve kirjoittaa vapaussodan historia uudelleen ja kullakin sukupolvella – ajan hengestä riippuen – on oma tulkintansa vuoden 1918 sodasta. Tällä hetkellä tulkintojen keskiössä on terrori. Sodan tapahtumia lähestytään paljolti väkivaltaisuuksien kohteeksi joutuneen yksilön kokemuksen kannalta.

Tapahtumat näyttävät nykyihmiselle käsittämättöminä raakuuksina ja sodan valtiollinen merkitys jää toissijaiseksi. Niin ikään historian lainalaisuus – syy ja seuraus – jää taka-alalle.

TEKSTI: **Jukka Knuuti**

KUVAT: **Jorma Ignatius**

Valtiovallan seppeleen laski Vanhassa kirkkopuissa sijaitsevalla vapaussoturin muistomerkillä puolustusministeri Jussi Niinistö sekä prikaatikenraali Asko Kilpinen. Seppelettä pitää ministerin adjutantti, komentajakapteeni Lari Pietiläinen.

Ratsumiehet tekevät kunniaa ratsumiehelle. Kunnianosoitus marsalkka Mannerheimin ratsastajapatsaalla.

Loimaalla oli aktivisteja ja jääkärivärväreitä – 11 lähti jääkäriksi

Loimaalla pidettiin maaliskuussa jääkärijuhla. Joukolla muisteltiin jääkäriiliikettä, jääkärien paluun 100-vuotismuistojuhlaa ja erityisesti loimaalaisia jääkärivärväreitä ja nykyisen Loimaan kaupungin alueelta lähteneitä jääkäreitä, joita oli kaikkiaan yksitoista miestä.

Loimaalla saati Varsinais-Suomesa on heikosti tunnettu yksi merkittävimpiä jääkäriaktivistejamme ja jääkärivärväreitämme. Hän on majuri, voimistelunopettaja ja lehtimies Väinö Tiiri (1886–1966), joka voitti vuoden 1908 olympialaisissa joukkuevoimistelussa pronssia ja 1912 olympiahopeaa. Hän toimi myös vanhasuomalaisen isänmaallisen ylioppilasjärjestön Suomalaisen Nuijan puheenjohtajana. Tiiri ehti toimia Suomen Urheilulehden toimittajana ja mm. ulkomaantoimittajana Uudessa Suomessa ja Päivälehdessä (nyt Helsingin Sanomat).

Nyrkkeilyliiton ja Suomen ratsastajainliiton varapuheenjohtajuudet kertovat toiminnan miehestä. Hän voitti aikanaan m.m. akateemisen painimestaruuden! Vuosina 1924 ja 1928 hän johti Suomen Tiiri oli mukana Vapaussodassa sekä viime sodissa pataljoonankomentajana. Varsinaisen upseerintyön ohella hän kehitti puolustusvoimien liikuntatoimintaa ”Tahko” Pihkalan kanssa.

Tiiri kuului siihen pieneen piiriin, neljä henkilöä, joka panivat toimeen 20.11.1914 kuulun Ostrobotnian kokouksen, jota pidetään jääkäriiliikkeen lähtölaukauksena.

Loimaalainen voimistelunopettaja ja majuri Väinö Tiiri kuului siihen pieneen jääkäriiliikkeen ydinjoukkoon, joka syksyllä 1914 kokoontui Ostrobotnialla.

Toinen kuulu loimaalainen jääkärivärväri on maanviljelijä Kalle Piki, joka perusti Loimaan ja Auranmaan alueella suojeluskuntia. Kalle kaatui 5.2. 1918 Vapaussodassa Ruovedellä Paarlammien taistelussa. Ennen punakaapinaa Piki harjoitti myös vilja- ja rehukauppaa liikekumppaninaan Loimaan punakaartin tuleva päällikkö, leipuri Otto Wänni!!

Wännin ampui Loimaan asemalla ilmeisesti Alastaron naispunakaartin sotilas 17.4.1918 Turun ja Loimaan punakaartilaiden paetessa itään päin. Wänni puuttui Loimaalla pysähtyneiden turkulaisten käytökseen, kun he ryöstivät kauppoja. Wänni haavoitui, mutta osuma oli lopulta kuolettava. Hänet on laskettu yksityishautaan Kanta-Loimaan hautausmaalla. Kuo-

Kalle Piki kävi Vimpelin ja Vöyrin sotakoulut.

linpäiväksi on merkitty 17.04.1918 ja kuolinpaikaksi Hämeenlinna.

Kalle ja Eelu Piki (1890–1918) hakeutuivat 25.12. 1917 alkaneseen Vimpelin sotakouluun, joka on nimetty maamme reserviupseerikoulutuksen alkajaksi. Sieltä he jatkoivat 25.01.1917 Vöyrin sotakouluun. Eelu on mainittu Vimpelin parhaaksi kouluttajaksi. Eelu osti Vapaussodan jälkeen 1926 kuulun Mommilan kartanon, jonka oli aiemmin omistanut punaisten ja venäläisten sotilaiden teloittama Alfred Kordelin Yksi kuulu varsinaissuomalainen ja loimaalainen jääkäri, myöhempi jääkärieverstiluutnantti on Yrjö Nahi (1895–1965). Hän palveli m.m. Porin Rykmentissä sekä pataljoonankomentajana viime sodissa.

Nahista tuli kalterijääkäri

Nahi kuuluu niin sanottuihin kalterijääkäreihin eli hänen jääkäritiensä paljastui Lapualla. Santarmit pidättivät hänet v. 1916 ja siitä alkoi yli vuoden kestänyt vankila-aika Pietarin Spalernajassa. Kyse oli kuolemantuomion tuottavasta maanpetturuudesta, mutta hänen asiaansa ei ehditty käsitellä ennen helmikuun vallankumousta. Näin Nahi vapautui.

Nahi palasi Loimaalle, mutta santarmien pelossa päätti yrittää uudelleen värväriinsä Kalle Pikin kanssa neuvoteltuaan. Hän lähti ”Hallan ukon reittiä” Itä-Suomen kautta kuulun, tulevan kenraalin Aarne Sihvon kanssa. Tämä oli Saksasta käymässä Suomessa ja kärysi. Nahi palasi pienen joukon ja ison aselastin kanssa Suomeen jo 5. helmikuuta 1918. Hän palveli Vapaussodassa kompanianpäällikkönä Porin Rykmentissä ja toimi viime sodissa pataljoonan komentajana. Sotilasuralla pisin jak-

Loimaan jääkärimuistomerkki paljastettiin vuonna 1977. Siinä on 11 loimaalaisen jääkäriä nimet. Kuva Kari Nummilla.

so kului Porin Rykmentissä. Vuoden 1944 jälkeen hän viljeli maata Turun Hirvensalossa.

Koko Varsinais-Suomesta jääkäriille ke vei Saksaan 98 rohkeata miestä. Asukaslukuun suhteutettuna Loimaalta lieneekin lähtenyt jääkäritielle eniten miehiä Varsinais-Suomesta.

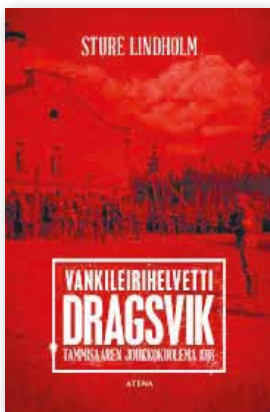
”Syvä iskumme on, viha voittamaton” Viha voi siis olla jossakin tapauksessa produktiivinen, positiivinen luova voima, joka ajoi jääkäreitä eteenpäin mahdollimallakin näytävissä ongelmissa, sanoi juhlassa puhunut **Kari Nummilla**.

Jääkäripataljoona 27:n Varsinais-Suomen osaston puheenjohtaja **Kyösti Vuontela** kertoi jääkärien paluun 100-vuotismuistojuhlien tapahtumista Vaasassa. Juhla pidettiin Loimaan seudun veteraanituvassa, josta löytyy paljon jääkäreihin liittyvää aineistoa.

TEKSTI: **Kari Nummilla**

Kirjallisuutta

Dragsvikissa joka kolmas kuoli

Vankileirihelvetti Dragsvik

Tammisaaren joukkokuolema 1918
Sture Lindholm

446 sivua, Atena 2018

Kevään 1918 kansallisista onnettomuuksista oikeastaan kauheimpia olivat vankileirit, joissa olisuljettu 75 000 henkeä. Leireistä kurjin oli Dragsvik Tammisaaressa. Sinne teljettiin noin 10 000 vankia, joista kuoli 3000. He kuolivat tauteihin tai suoranaisesti nälkään. Ketään ei teloitettu. Ammuttuna kuoli vain 13 henkeä.

Sture Lindholm esittää Dragsvikin kammottavan tarinan viileän asiallisesti.

Leirit kuten Dragsvik perustettiin tyhjillään olleeseen venäläiseen kasarmiin, joissa ei ollut mitään, ei edes sänkyjä, vaan vangit saivat maata lattialla.

Pilkkukuume ja täiden aiheuttama toisintokuume levisivät. Tautien leviämiseksi oli mitä otollisimmat olosuhteet. Vangeilla ei ollut mitään peseytymismahdollisuuksia eikä suurimmalla osalla edes ruokailuvälineitä.

Kaikkia vaivasi hirvittävä nälkä. Maassa oli sodan jäljitä paha elintarvikepula. Tarjolla oleva vähäinen ruoka oli sekin huonosti ihmisravinnoksi kelpavaa. Tilannetta pahensi vielä se, ettei kaikin ajoi sallittu omaisten tuoda vangeille ruokapaketteja. Kesällä loppui varuskunnan vesitornin kapasiteetti ja vangit saivat olla lähes juomavedettäkin.

Kuolleisuusluvut olivat huipussaan heinäkuun lopulla, jolloin päivittäin kuoli toista sataa henkeä, enimmillään 169 henkeä päivässä.

Ensimmäisiä tietoja leirien kurjuudesta pidettiin sosialidemokraattien propagandana. Totuus leirien kammottavasta tilanteesta tuli julkisuuteen elokuun lopulla, kun leirin olosuhteista tehty salainen raportti julkaistiin Ruotsin lehdissä.

Jukka Knuuti

Länsi-Pohjan osasto heräsi henkiin

Johtokunnassa paljon jääkäritaustaa

Hiljaiseloa viettänyt JP27:n perinneyhdistyksen Länsi-Pohjan osasto on herännyt henkiin ja toimintaan. 25 vuotta täyttänyt osaston uudessa hallituksessa lähes jokaisella on jääkäritaustaa. Osastolla on ollut aktiivista toimintaa ja lisää on suunnitteilla,

Osastomme on viime vuosina, vajaat kymmenen vuotta, elänyt varsin hiljaa ja näkymättömästi.

Olemme Esko Rantalankilan kanssa keskustelleet hyvin paljon osaston aiemmasta toiminnasta. Esko on ihmetellyt, kun hiljaiseloa on kestänyt varsin kauan. Monet kahvit olemme yhdessä juoneet ja keskustelleet jääkärihistoriasta, jääkärimuistomerkeistä ja muistolaatoista.

Me päätimme, että osastomme on saatava uudelleen henkiin ja aktiiviseen toimintaan. Eskon kannustus on ollut niin merkittävä, että aloin ottaa yhteyttä Jääkärikansliaan syyskokouksen järjestämiseksi. Asiat järjestyivätkin ja niin saatiin pidettyä syyskokous marraskuussa 2017 sekä valittua osastolle uusi johtokunta.

Johtokunnalla on hyvin vahva verenperintö jääkäreihin. Puheenjohtaja Risto Eskon papan veli oli jääkäri. Varapuheenjohtaja Markku Rantalankila on jääkärin pojanpoika. Jäsenistä Marja-Leena Esko on jääkärin pojan tytär, Sinikka Rantalankilan papan veli oli jääkäri, Esko Rantalankila on jääkärin poika. Eskoon on turvautunut monta kertaa vanhoja asioita kyseltäessä niin osaston toiminnasta kuin muistolaattojen sijainneistakin. Myös Elna Rantalankila on jääkärin tytär. Johtokuntaan kuuluvat myös Pentti Hiukka sekä Esko Kantola. Myös toiminnantarkastaja Toivo Höynälä on jääkärin poika. Varatoiminnantarkastaja Anna-Maija Wellner on puolestaan jääkärin pojan tyttären tytär.

Pieni kahvihetki ennen vanhoihin kuviin tutustumista. Kuvassa vasemmalta lukien Toivo Höynälä, Markku Rantalankila, Marja-Leena Esko, Risto Esko, Sinikka Rantalankila ja Esko Rantalankila.

Osastomme edustajat kävivät itsenäisyyspäivänä 6.12.2017 kunniakäynnillä Tornion Jääkäripatsaalla sekä Alatornion hautausmaalla olevalla Jääkärimuistolaatalla. Osasto laski seppeleet sekä asetti palavat kynttilät muistoksi jääkäreiden työlle. Seppeleiden laskussa oli varsin henkilökohtainen kosketus, sillä molemmat seppeleet oli valmistanut Marja-Leena Esko ja tyttären Anna-Maija Wellner. Puheenjohtaja Risto Esko lausui muistosanat seppelienlaskujen yhteydessä.

Osallistuimme Tornion taistelun 100-vuotispäivän juhlalliseen seppelienlaskutilaisuuteen 6.2.2018 Tornion rautatieaseman aukiolla sijaitsevalla muistomerkillä. Tilaisuudessa esiintyi Tornion mieskuoro ja rovasti Raimo Kittilä. Seppeleen lasivat sotiemme veteraanit, maanpuo-

lustusjärjestöt, Tornion seurakunta ja Tornion kaupunki.

2015 Hohenlockstedtissä tänä vuonna Vaasassa

Kun helmikuussa vuonna 2015 jääkäreiden koulutukseen saapumisen 100-vuotisjuhlassa Hohenlockstedtissä vierailimme seitsemän hengen ryhmänä, päätimme, että ehdottomasti lähdemme helmikuussa 2018 Vaasaan jääkäreiden kotiinpaluun 100-vuotisjuhlaan. Sinne meitä lähikin kahdeksan juhliin osallistujaa. Olemme yhdessä moneen kertaan muistelleet tätä ikimuistoista, ainutkertaista juhlaa.

Vuosikokouksen pidimme sunnuntaina 4.3.2018 Tornion Kyläjoen koululla. Tässä kokouksessa meillä oli kunnia saada vieraisiksi Erkki Paaso,

Pekka Ellilä, Mauri Lindroth ja Timo Ylikärppä kertomaan jääkäripolun tilanteesta. Polku kulkee Maaninkajärven jääkärikämpän kautta. Saimme tuliaisena kartan polun sijainnista maastossa. Polku lähtee Simojoen varrelta Yli-Kärpystä ja jatkuu aina Kuivajoen rantaan Veskan kylään.

Kokouksessa heräsi innostunut halu patikkaretken järjestämisestä tulevana kesänä jääkärikämpälle.

Huhtikuun alussa kokoonnuimme jälleen kahitteluhetkeen ja katselemaan Esko Rantalankilan tuomia vanhoja valokuvia sekä isänsä Sak-sasta lähettämiä postikortteja mm. vuodelta 1939. Otimme myös vuosikokouksessa saadun jääkäripolun kartan tutkittavaksi. Edelleen olimme sitä mieltä, että alkukesästä järjestämme patikkaretken jääkärikämpälle.

Tulevaa toimintaa

Olemme suunnitelleet lähiseudulle etappitalokierrosta, jossa käymme tutustumassa Tornion kaupungissa sekä naapurikaupungissamme Haaparannalla oleviin muistolaattoihin mm. "Halkokonttori"-peitenimellä toimineen jääkäriväräysjohtokeskukseen ja majoituspaikkaan. Ruotsin puolella Korpikylässä on tarkoitus tutustua Alarovan sekä Vuolikaisen 4.8.1996 paljastettuihin etappitalojen laattoihin. Esko Rantalankila muisteli, että Ruotsin puolella Perämeren pohjukassa Seskarön (Seittenkaari) saarella löytyisi vielä vanhat talon perustukset liittyen jääkärietappijärjestelmään. Siinä onkin meille kesän haastetta löytää ne.

Suurena haaveena on myös tehdä vastaavanlainen Ylitornion etappitalokierros, joka järjestettiin 13.–14. kesäkuuta vuonna 2015 jääkäri liikkeen 100-vuotistapahtumana. Ensimmäisenä juhlapäivänä lauantaina tutustuttiin etappitaloihin. Jääkäri-

Sinikka Rantalankila ja Esko Rantalankila tutkivat kuvia. Suurenuslasille on käyttöä kun etsitään tuttuja kuvista.

Länsi-Pohjan osasto on perustettu 8.2.1993. Perustava kokous pidettiin Tornion Osuuspankin tiloissa. Jäseniä osastossa oli vuoden lopussa 115.

Ensimmäisen osaston johtokunnan kokoonpano oli seuraava:

Puheenjohtaja	Väinö Kuiri
Varapuheenjohtaja	Pentti Ponkala
Sihteeri	Elna Rantalankila
Taloudenhoitaja	Laila Ponkala
Jäsen	Ritva Starck
Jäsen	Veikko Hintikka
Jäsen	Eelis Laurinoli
Jäsen	Antero Kronqvist
Jäsen	Elias Rantalankila

minaari pidettiin seuraavana päivänä sunnuntaina.

Mukava yhteensattuma on se, että juuri saman vuoden helmikuussa vierailimme Hohenlockstedtissä jääkäreiden koulutukseen saapumisen 100-vuotisjuhlassa. Ympyrä sulkeutui. Nyt saimme nähdä myös miten ja millaisia teitä jääkärit kulkivat kun koulutukseen lähtivät.

Tästä Ylitornion juhlatapahtumasta on artikkeli elokuun Parolessa 3/2015.

Osastomme on saanut myös uusia nuoria jäseniä mukaan. He ovat ottaneet asian omakseen ja tällä tavoin ovat viemässä arvokasta jääkäriperinneyötä eteenpäin.

TEKSTI: **Risto Esko**

Jääkärihistoriaa Kotkan merimuseossa

7,5 metrin mittainen Arcturuksen pienoismalli

Kotkan merimuseossa, Merikeskus Vellamossa, on merkittävä pala jääkärihistoriaa: Jääkärien pääjoukon Vaasaan tuoneen SS Arcturuksen pienoismalli. Pienoismalli on hyvinkin kohtuullisen veneen kokoinen, sillä mittakaavaan 1:12 rakennettuna mallilla on pituutta 7,5. metriä.

Jos mallin ikkunoista pääsisi kurkistamaan sisälle, näkisi hämmästyttäviä asioita. Sisätilat on valaistu ja höyrylaivan ravintolasali on sisustettu pieniä yksityiskohtia myöten: ravintolalakusteet, matkustajanuket, astiastot veitsine ja haarukoineen. Mallissa on kymmeniä pronssista, hopeasta, keramiikasta ja puusta työstettyjä yksityiskohtia, kuten ankkurit, tynnyrit, köydet, mastot ja pelastusveneet.

Arcturus on pienoismallinrakentaja Tomi Isopahkalan käsialaa. Pienoismallin rungon Isopahkala rakensi aikanaan Kalajoella, mistä se siirrettiin

Kotkaan kolmena kappaleena, kun se ei olisi muuten mahtunut ovista ja ikkunoista sisään.

Puinen runko on päällystetty millin paksuisilla kuparilevyillä. Alkupe-

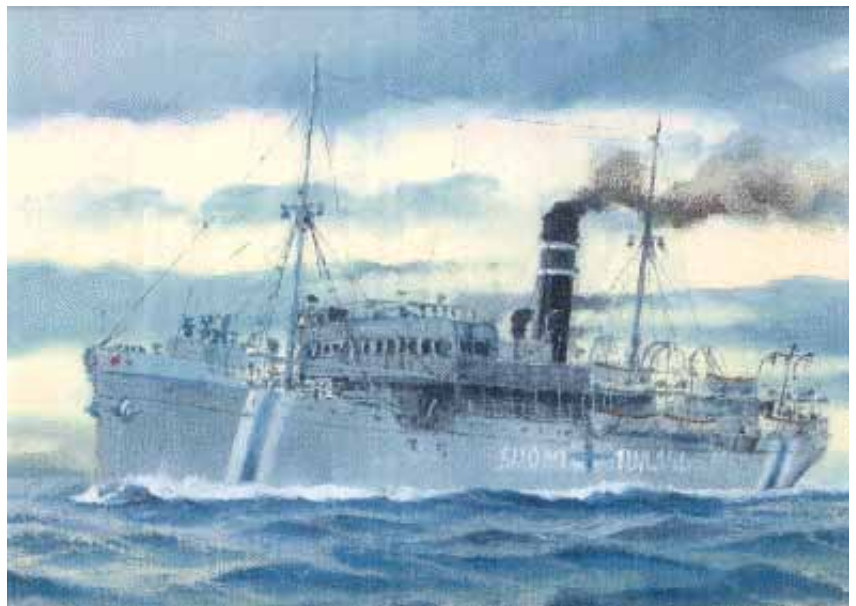
räisen höyrylaivan 12 millia paksut rautalevyt oli niitattu yhteen 140 000 niitillä.

Arcturuksen salongissa on kummia juttuja, kuten takka, ruukkukukka ja ompelukone.

Museon Arcturuksen ahterissa on siniristilippu. Kun se toi jääkärit, oli lippu punapohjainen leijonalippu. Jääkäriajoista muistuttavat seinällä olevat Venäjän valtakunnan ja laivaston liput. Kuva Paavo Mikkonen.

Arcturuksen runko sodan aikana harmaa. Taiteilija H. Sjöströmin maalaus.

Jääkärisäätiön omistama Adolf Bockin maalaus Jääkärien paluusta on tallennettu presidentinlinnaan.

Tämä yksityisomistuksessa oleva Adolf Bockin toinen maalaus jääkärien paluusta on todenmukaisempi kuin linnassa oleva. Laivat olivat saapuessaan juhlaliputettuja. Bock ei ollut paikalla laivojen saapuessa ja on maalannut molemmat kuvat jälkikäteen.

Jääkäreitä, yhteentörmäys, ilmapommitus, sotalapsia, olympiajoukkue

Harvalla laivalla on monenkirjova historia kuin Arcturuksella. Jääkäreiden lisäksi se ehti kuljettaa sotalapsia Ruotsiin ja Suomen olympia-joukkueen Lontooseen 1948. 1930-luvulla se joutui haaksirikoon, kun se törmäsi toiseen alukseen ja talvisodan aikana se vaurioitui ilmapommituksessa.

Arcturus valmistui Skotlannin Dundessa vuonna 1898 Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiön matkustajalaivaksi ja liikennöi Suomesta Kööpenhaminan kautta Englannin Hulliin.

Ensimmäisen maailmansodan ajan Arcturus oli Tukholmassa Finnbodan telakalla ja välttyi näin pakkoluovutukselta Venäjän viranomaisille. Näin se oli käytettävissä, kun jääkärit piti saada Liepajasta Suomeen. Arcturus ajoi jääkäreitä

noutamaan tietämättään eteläisen Itämeren miinakenttien halki. Laiva oli ääriään myöten lastattu, kun se saapui Vaasaan 25. helmikuuta 1918. 854 jääkäriä lisäksi oli muita matkustajia, niin että 265 matkustajapaikan aluksessa oli lähes 900 matkustajaa.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen Arcturus jatkoi liikennöintiä Hulliin.

Joulukuussa 1930 Arcturus törmäsi sumussa saman yhtiön Suomen höyrylaiva Oy:n matkustajalaiva Oberonin kanssa. Kohalokkaan törmäyksen johdosta Oberon upposi vieden mukanaan 43 henkilöä. Arcturus selvisi lievin vaurioin ja saattoi jatkaa matkaa omin konein

Arcturus ”osallistui” myös toiseen maailmasotaan. 13. tammi-

kuuta 1940 se vaurioitui lentopommituksessa Turun satamassa. Korjausten yhteydessä sen ruumaan rakennettiin tilat 500 sotalapsen kuljettamiseen, ja alus kuljettikin sotalapsia Turusta Tukholmaan. Alus liikennöi koko sodan ajan Turku–Tukholma -linjalla.

Aluksen värikkäisiin vaiheisiin kuuluu myös Suomen olympiajoukkueen jäsenten kuljettaminen Lontoon olympialaisiin vuonna 1948.

Seuraavasta vuodesta alkaen Arcturus toimi Helsinki-Antwerpen linjalla ja olympiakäsänä 1952 Turku–Tukholma -linjalla.

Palveltuaan Suomen Höyrylaiva Osakeyhtiötä 59 vuoden ajan Arcturus myytiin vuonna 1957 ulkomaille romutettavaksi.

Arcturuksesta on olemassa toinenkin, ihan pienoismallin kokoinen malli. Se on parhaillaan remontissa olevan Katajanokan upseerikerhon Jääkärikabinetissa. Kabinetin seinällä on vitriini, jossa muun jääkäriaineiston ohella on alle metrin mittainen Arcturuksen pienoismalli. Sen lahjoitti upseerikerholle 1956 aluksen aikanaan omistaneen Suomen Höyrylaiva Oy:n silloinen toimitusjohtaja Birger Krogius. Malli on aikojen saatossa pahoin rapistunut ja kaipaisi kipeästi restaurointia.

Saksalaiset koululaiset selvittivät

Miksi Osnabruckiin on haudattu jääkäreitä?

Miksi Osnabruckissa Johannisfriedhof hautuumaalle on saksalaisten sotilaiden rinnalle haudattu Suomen kansalaisia. Näin kysytään paikallisten lukiolaisten tekemässä kirjasessa "Vergiss Mein Nicht – im Gedenken an die Kriegsgräber des Ersten Weltkriegs auf dem Johannisfriedhof", "Älä unohda minua – ajatuksia ensimmäisen maailmansodan sotilashauduumaalla".

40-sivuisessa julkaisussa käydään läpi koko hautuumaan tarina ja historia. Suomalaisten jääkärien haudoista kertovalle osiolla on uhrattu kuusi sivua.

Kirjasessa käydään läpi Suomen poliittinen tilanne 1914 ja kerrotaan kuinka venäläisten sortotoimien johdosta joukko suomalaisia nuoria miehiä päätyi johtopäätökseen, että Suomen on päästävä irti Venäjästä. Irtautumiseen tarvitaan sotilaallista voimaa. He päättivät pyytää apua Saksasta ja lopputuloksena oli Kuninkaallinen Preussin Jääkäripataljoona 27. Pataljoonan kerrotaan olleen Itärintamalla, missä heidän pääasiallisena tehtävänään sanotaan olleen varhaispalvelu ja asemien linnoittaminen.

Sitten kerrotaan 16. tammikuuta Osnabruckissa tapahtuneesta junaonnettomuudesta, jossa kuoli 33 sotilasta, heidän joukossaan 12 suomalaista. Loukkaantuneita oli yli 60, joista kolme suomalaista. Yksi heistä kärsi hermorumahduksen ja tuli mielisairaaksi. Kirjassa on kaikkien 12 kuolleen suomalaisjääkärien kuvat.

Sekin kerrotaan, että Suomessa vaalitaan edelleen jääkäreiden muistoa.

Paikallinen Sanomalehti, Neuen Osnabrücker Zeitung, kertoi näin komeasti viidellä palstalla jääkäriperinteen vaalijoiden kunnianosoituksesta Johannisfriedhofilla viime syyskuussa.

"Älä unohda minua – ajatuksia ensimmäisen maailmansodan sotilashauduumaalla". Hautuumaasta on tehty 40-sivuinen kirjanen.

Kirjasta käytetään materiaalina, kun tuodaan koululaisia katsomaan hautuumaata. Tehtävä: Mene haudoille, jotka hautuumaan takaosassa oikealla. Mitä erityistä noissa hautaristeissa on? Mieti, minkä vuoksi suomalaisia on haudattu saksalaiseen sotilashauduumaahan Osnabruckissa. Ihan kaikki ei hienossa tekstissä mennyt putkeen: Jääkäriksi on ylösalaisin

Näissä merkeissä kävi viime syksynä Osnabruckin hautuumaalla 19 suomalaista jääkäriperinteen vaalijaa. Matkalaiset tapasivatkin hautuumaalla kirjasen tehneet lukiolaiset, jotka olivat tulleet katsomaan, kun jääkärien haudat saivat havuseppeleen sinivalkoisine nauhoineen.

Kuuden sivun mittaisessa tekstissä oli myös kuva paikallislehdessä, joka oli viime syyskuussa tehnyt viiden palstan jutun perinneyhdistyksen Osnabruckin käynnistä.

Tuolloin päätettiin, että kahteen hautaristiin tuodaan niistä puuttuvat jääkäristit. Lisäksi paikalle hankitaan info-taulu kertomaan Johannisfriedhofiin haudattujen jääkäreiden tarinan.

Hanke on hyvin myötätuulessa, sillä Vaasan jääkäreiden paluun 100-vuotisjuhlien jälkeen paikallinen saksalainen reserviupseeripiiri ilmoitti ottavansa huolekseen Osnabruckin hautojen kunnostamisen.

TEKSTI: **Jukka Knuuti**

Jääkäripataljoona 27:n suomalaiset, jotka on haudattu Johannisfriedhofiin, kerrotaan kuvatekstissä.

Instagram ja WhatsApp

Jääkärikansliassa on otettu käyttöön Instagram-palvelu, johon lisätään kuvia 100 vuoden takaa sekä nykypäivästä ja WhatsApp-sovelluksen helpottamaan yhteydenottoja kansliaan.

Historiallisia nähtävyyksiä entisestä Lockstedt'in leiristä

Entinen hotelli
Keisarinhovi

Kunniaapuisto

Leirikello

Taidetalo
Boskamp
Miehistö'n
majoituspaikka
MI

Kunnantalo

Museo ja
Vesitorni

Leirihallinto

Kahvila
Schütt

Sotilaskoti

Asema

Lohbarbek

**Museum +
Wasserturm**
Öffnungszeiten:
jeden Sonntag
von 14.00 Uhr -
16.30 Uhr
oder
nach Vereinbarung
Tel.: 04826/3700 42
Fax: 04826/3700 42
www.hohenlockstedt-
museum.de
Tel.: 04826/8327
Tel.: 04826/1583

Hohenlockstedt'in historialliset paikat

Kunnantalo
Tämä rakennus oli I. maailmansodan loppuun saakka komentajan virka-asunto. 1986 lisärakennuksen valmistuttua otettiin se käyttöön kunnantalona.

Vesitorni

Vesitorni valmistui 1901 ja palveli tärkeänä vedensaantina armeijan leirissä. Merkkipallon ollessa ylhäällä se näytti vuoteen 1918 asti, että harjoituksia käytiin kovapanoksilla.

Sotilaskoti
Sotilaskodin perustaminen tuli mahdolliseksi vain lahjoitusten avulla. Suunnittelusta ja johdosta oli vastuussa tunnettu arkkitehti Fritz Höger. Rakennus vihittiin käyttöön 1912.

Miehistö
Tähän rakennukseen majoitettiin ensimmäiset 180 vapaaehtoiset suomalaiset. Tänään se on Taidetalo Boskamp.

Leirikello

Leirikello sijaitsi alkuaan nykyisessä Suomi puistossa (Finnische Allee). Yhdeksänkymmentä luvun puolivälissä se pystytettiin vanhojen mallien mukaan uudelleen.

Kahvila Schütt
Kahvila Schütt sijaitsi Kielin kadulla, Breite-Strassen ja Birkanalleen välfissä ja oli suomalaisten vapaaehtoisten suosittu kohtaamispaikka. Tänään ravintola.

Asema
Asema vihittiin vuonna 1889 käyttöön. Se sai silloin laajennetun lastauslaiturin, joukkojen ja materiaalin kuljetusta varten ampumapaikalle.

Kunniapuisto
Kunniapuistossa sijaitsevat I. ja II. maailmansodassa kaatuneiden ja kadonneiden muistomerkit, ja II. maailmansodassa karkoitettujen sekä suomalaisten jääkäreiden muistomerkki, joka pystytettiin vuonna 1939.

Entinen hotelli Keisarinhofi
Rakennettu 1880 täällä suomalaiset vapaaehtoiset ovat elokuussa 1915 juhloneet uutista, että heidän sotilaallista koulumusta Lockstedtin leirillä itsenäisyystaistelua Venäjää vastaan varten pidennetään.

Varuskuntahallinto
Varuskuntahallinto rakennus valmistui 20 vuosisadan alussa. Vastapäätä sijaitsi päävartion pääsisäänkäynti leiriin.

Jääkäriluutnantti Oskar Peltokankaan kuolemaa muistettiin Vaasassa

Mannisen pataljoonan komentajana 26.3.1918 kuolleen jääkäriluutnantti **Oskar Peltokankaan** (s. 2.1.1893 Vaasa) ja hänen "adjutanttinsa" Onni Kokon (s.4.3.1904 Helsinki) vaiheita ja kuolemaa 100 vuotta sitten muistettiin pääsiäislauantaina Vaasan vanhalla hautausmaalla.

Vuoden 1918 sankarihaudalle kokoontuivat Oskar Peltokankaan omaiset, Jääkäripataljoona 27 perinneyhdistyksen Vaasan osaston edustajat sekä maanpuolustusperinteestä kiinnostunut yleisö. Tilaisuuden aloitti **John Alen** soittamalla klarinetilla Jääkärimarssin. Oskar Peltokankaan omaiset ja Jääkäripataljoona 27 perinneyhdistyksen Vaasan osasto laskivat muistomerkillle kukkavihot Oskar Peltokankaalle ja Onni Kokolle.

Omaisten muistopuheessa Oskar Peltokankaan veljen tyttärentytär **Raija Heikkilä** muisteli konelatojana sanomalehti Vasabladetissa työskennellyttä isosetäänsä, joka oli lähtenyt joulukuussa 1915 Huippuvuorille metsästämään jääkarhuja. Todellisudessa hän lähti jääkäriksi.

Professori **Ilkka Virtanen** esitti Jääkäripataljoona 27 perinneyhdistyksen muistopuheen. Sekä Peltokangas että Kokko on haudattu Vaasan vuoden 1918 sankarihautaan. Vaasan kaupunki on muistanut heitä myös erikoisella tavalla nimeämällä Vikingan kaupunginosaan molemmille omat nimikkokadut.

Tilaisuuden päätteeksi Oskar Peltokankaalle ja **Onni Kokolle** sytytettiin kaksi kynttilää ja laulettiin yhteisesti Maamme-laulu.

TEKSTI: **Tapani Tikkala**

Jääkäriluutnantti Oskar Peltokangas sai nimikkokatunsa Vaasaan.

Professori Ilkka Virtanen piti Jääkäripataljoona 27 perinneyhdistyksen Vaasan osaston muistopuheen. Kuva Tapani Tikkala.

Oskar Peltokankaan veljen tyttärentytär Raija Heikkilä piti omaisten muistopuheen. Lippuvartiossa Raimo Latvala ja Pauli Glader. Kuva Tapani Tikkala.

Jääkäriluutnantti Oskar Peltokangas – Vapaussodan vaasalaissankari

Tunnetuin vaasalaisjääkäreistä on varmaan **Oskar Peltokangas**, jonka jääkärikuvaan sisältyy niin paljon sankariaineksia, että hänestä jo Vapaussodan aikana tuli kuuluisuus ja Vaasan seudun kansallissankari.

Peltokangas syntyi 2.1.1893 Vaasassa. Työläisperheen vanhin poika kävi ruotsinkielisen kansakoulun ja meni töihin Vasabladetin kirjapainoon. Kirjapainon johtaja toimi jääkärivärinä. Häneltä Peltokangas kuuli, että sotilaskoulutukseen voi lähteä myös aivan tavallinen vain kansakoulun käynyt mies. Lähtö koulutukseen tapahtui, kuten jääkäreillä yleensäkin, perheeltä salaa. Matkan kohteeksi ei nyt ilmoitettu Amerikkaa vaan jääkarhujen metsästys Huippuvuorilla.

Peltokangas liittyi Jääkäripataljoona 27:n 1. konekiväärikomppaniaan 13. joulukuuta 1915. Hän otti osaa taisteluihin Saksan itärintamalla Misse-joella ja Riianlahdella, mistä hänet siirrettiin 20. joulukuuta 1916 pataljoonan täydennysjoukkoon ja komennettiin Saksan Meriesikunnan räjäytyskursseille Berliiniin ja Kieliin.

Huhtikuussa 1917 Peltokangas lähetettiin erikoistehtäviin Ruotsiin ja Suomeen. Tällä matkalla hän tuli pidätetyksi Suomen ja Ruotsin rajalla. Ruotsinviranomaiset pitivät häntä Luulajassa, josta hän vapautui joulukuussa 1917. Hän sai ohjeet matkustaa Suomeen, missä hänen piti kouluttaa suojeluskuntajoukkoja. Tulo Suomeen toteutui 9. joulukuuta 1917 moottoriveneellä Uumajasta Vaasaan. Vaasasta Peltokangas matkusti Maalahteen, jossa hän koulutti paikallisia suojeluskuntajoukkoja ja siirtyi sen jälkeen Sundomiin. Hän koulutti myös Kristiinankaupungin joukkoja viikon ajan.

Vapaussodassa Peltokangas sai ylipäällikkö Mannerheimin määräyksenä komentoonsa Sulvan, Sundomin, Maalahden ja Bergön suojeluskuntajoukot (ns. Sundomin kolonnan), joita hän johti 28. tammikuuta 1918 Vaasan valtauksessa. Hän riisui jouk-

koineen aseista rautatien pohjoispuolelle majoittuneet venäläiset sotilaat, edelleen Vaskiluodon kasarmien sotilaat ja oli mukana myös keskustan pääkasarmien saarrossa. Vaasasta Peltokangas johti joukkonsa Ouluun, missä hän osallistui muun muassa Oulun aseman seudun valtaukseseen. Oulun jälkeen Peltokankaan joukot osallistuivat vielä Kemin ja Tornion valtauksiin.

Onni Kokko 13-vuotias "adjutantti"

Oulun taisteluihin osallistui myös 13-vuotias helsinkiläispoika **Onni Kokko**, joka osoitti taisteluissa suurta urhoollisuutta. Peltokangas halusi suojella nuorta intomielistä poikaa ja otti hänet "adjutantiksi". Heistä tuli erottamaton taistelupari. Pohjoisen retki kesti kaksi viikkoa ja Vaasaan Peltokankaan komppania palasi 13. helmikuuta.

Vaasasta Peltokangas komennettiin komppanioineen Vilppulaan Hämeen rintamalle. Komppaniasta tuli Hämeen ryhmän 9. komppania, joka kuului 22. maaliskuuta 1918 alkaen Mannisen pataljoonaan. Komppania osallistui taisteluihin Mannisessa, Hyytiälässä ja Korkeakoskella. Korkeakoskelta komppania siirrettiin Vehmaisiin, missä Peltokangas vastaanotti Mannisen pataljoonan komentajan tehtävät. Pataljoonan komentajana Peltokangas osallistui taisteluihin Vehmaisten lisäksi Messukylässä. Peltokangas haavoittui Messukylän kirkolla aivan kirkkomuurin vieressä illalla 25. maaliskuuta 1918. Samalla haavoittui hänen uskollinen adjutanttinsa Onni Kokko. Peltokangas kuoli seuraavana yönä 26.3.1918 sairaskuljetuksessa. Onni Kokko selvisi halvaantuneena sotasairaalaan Vaasaan, missä hän kuoli 22.4.1918 vain 14-vuotiaana.

Oskar Peltokankaan hautajaisista tuli valtava yleisötapahtuma Vaasassa, sillä hän oli erityisesti ruotsinkielisellä Pohjanmaalla Vapaussodan juhlituimpia sankareita. Myös Onni

Peltokankaan "adjutantti" Onni Kokko sai 2. luokan Vapaudenmitalin.

Kokosta tuli legenda. Hän ehti saada ennen kuolemaansa kenraali Mannerheimin myöntämän vapaudenmitalin. Onni Kokko haudattiin Oskar Peltokankaan tavoin Vaasan 1918 sankarihautaan.

Vaasan kaupunki on kunnioittanut Oskar Peltokankaan muistoa nimeämällä Viikingan kaupunginosassa kadun hänen mukaansa. Peltokankaan tien rinnakkainen katu on nimeltään Onni Kokontie. Kun Pohjanmaan museoon valmistui lisärakennus 1930, museon johtaja Karl Hedman suunnitteli uuden ja vanhan osan liittymäkohtaan Vapaussodan muistohallin. Hallissa on korkeiden mähönkipylväiden päässä 10 Hedmanin valitseman Vapaussodan sankarin pronssiin valetut rintakuvat. Rintakuvien joukossa ovat itseoikeutetusti C.G. Mannerheim ja P.E. Svinhufvud. Hedmanin Oskar Peltokangasta kohtaan osoittamasta arvostuksesta kertoo se, että Peltokankaan kuva on yksi näistä kymmenestä kuvasta.

Österbottens Försvargille – Pohjanmaan Maanpuolustusilta rf on kunnioittanut Peltokankaan muistoa teettämällä muistolaatan hänen kotitalonsa seinään Palosaarella.

TEKSTI: **Ilkka Virtanen**

Kolumni • Jukka Knuuti

Tohtoritason tutkijat kirjoittavat perättömiä ”poliittisista jääkäreistä”

On uskomatonta, kuinka täysin perätön tieto saattaa elää vuodesta toiseen ja vielä tohtoritason tukijoiden ylläpitämänä. Jääkärien paluun 100-vuotisjuhlien aikoina tänä keväänä kummitteli taas julkisuudessa tietoja, että 451 jääkäriä jätettiin Saksaan, koska he olivat poliittisesti epäluotettavia, kuten **Seija-Leena Nevala** todisti MTV:n uutisissa 25.2. Espoo Kaupunginmuseon 1918 näyttelyssä olleen tekstin mukaan ” Kuitenkin 451 jääkäriä palasi Suomeen vasta sisällissodan jälkeen. Huomattava osa heistä oli jätetty Saksaan, koska heidän pelättiin liittyvän punakaartiin.” **Touko Perko** todistaa tuoreessa kirjassaan (”Haastaja Saksasta 1918, von der Golz ja Mannerheim”. Docendo 2018) ”Heistä 67 prosenttia (vajaat 1300) osallistui sisällissotaan, loput jätettiin epäluotettaviksi tai haluttomiksi arvioituna Saksaan.”

Eri yhteyksissä kummitteleva luku 451 tulee **Matti Lackmanin** kirjasta ”Suomen vai Saksan puolesta; Jääkäreiden tuntematon historia (Otava 2001). Kirjan kahdessa taulukossa on sarake ”sodan jälkeen palanneet” ja siinä luku 451. Mutta luvulla ei ole mitään tekemistä mahdollisesti epäluotettavien jääkäreiden lukumäärän kanssa. Toisen tilaston yhteydessä Lackman selittää, etteivät kaikki jääkärit voineet lähteä takaisin Suomeen 14. helmikuuta, koska kaikki eivät saaneet tietoa lähdistä, ja monet olivat vakavasti sairaita tai vankileirissä.

Kun televisiossa esitettiin draamadokumentti jääkäreistä, kysyi **Petri Immonen** Helsingin sanomissa (30.12.2015), mihin jäi 451 jääkäriä. Ja vastaa itse kysymykseensä: Monet jääkärit eivät halunneet taistella toisia suomalaisia vastaan ja toisten paluu estettiin, koska pelättiin heidän liittyvän punakaartiin. Lehteen lähetettiin oikaisu, jota se ei kuitenkaan katsonut aiheelliseksi julkaista.

Mutta paljonko poliittisesti epäluotettava jääkäreitä oli, sillä olihan heitä jokunen

Jääkäreitä ei ensiksikään ollut 2000, kuten tavataan pyöristää heidän lukumääränsä. Pataljoonaan ilmoitautui 1915–17 kaikkiaan 1863 miestä.

Heistä ensimmäiset poistuivat rivistä jo muutamien päivien kuluttua. Kun pataljoona lähti rintamalle 31.5.1916, oli sen riveistä poistunut jo 167 miestä, jotka saksalaisen käsityksen mukaan olivat sotilaaksi sopimattomia useimmiten fyysisen kuntonsa takia.

Rintamalle lähtiessä pataljoonan vahvuus oli 1254 suomalaista. Rintamalla oloaikana (kesäkuu 1916–maaliskuu 1917) pataljoonasta lähetettiin Altona Bahrenfeldtin työleirille kieläytymisten, niskoittelun ym. syiden perusteella 224 miestä.

Kun pataljoona oli takaisin rintamalta Libaussa keväällä 1917, oli sen vahvuus 1342 miestä. Miesten määrä oli kasvanut Suomesta saapuneiden

uusien jääkärien ansiosta, vaikka 224 miestä olikin poistunut riveistä.

Lisäksi 77 jääkäriä kuoli, 11 katosi ja neljä loikkasi venäläisten puolelle. Lisäksi oli muita satunnaisia rivistä poistumisia.

Hävikki oli siis noin $167 + 224 + 11 + 4 = 484$ miestä

Kun jääkärien koko lukumäärästä 1863 vähennetään hävikki 484 saadaan erotukseksi 1379 miestä.

Kevättalven 1918 sotaan osallistui 1261 jääkäriä. Kun heidän määränsä vähennetään luvusta (siis niiden jääkäreiden määrästä, joita ei poistettu pataljoonasta) $1379 - 1261 =$ saadaan luku 118. Tähän lukuun sisältyvät mahdolliset ”poliittisen tapaukset”. Eli ne jotka eivät halunneet lähteä tai joita ei päästetty mukaan.

Mutta luvusta 118 on vielä vähennettävä 79, eli niiden vasta sodan jälkeen palanneiden lukumäärä, jotka menivät puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen palvelukseen.

Edellisen kappaleen vähennyslaskun erotus on 39. Tämä on se luku, johon täytyy sisältyä ”poliittiset tapaukset.

Kun Arcturus lähti Libausta Suomeen 14. helmikuuta 1918, ei rannalle jäänyt yhtään jääkäriä.

Touko Perko pohtii kirjassaan: ”Sodan keston – ei niinkään lopputuloksen – kannalta oli merkitystä sillä, etteivät punaiset saaneet sitä voiman ja sotilastaidon lisää, minkä Saksaan jätetyt työläisjääkärit olisivat voineet

punaisten joukoille tuoda. Valkoinen Suomi teki viisaasti, kun ei päästänyt näitä punaisia jääkäreitä Suomeen." Onneksi "haastaja Saksasta" ei ollut Touko Pekon väitöskirja. Moinen johtopäätös olisi saattanut johtaa väitöskirjan hylkäämiseen.

"Poliittisia tapauksia" oli. Mutta kuinka paljon, ei kukaan tiedä. Joku on kirjoittanut että kahdeksan. Jotain sen tapaista se lienee ollut." Matti Lackman on koonnut kaiken mahdollisen kielteisen informaation jääkäreistä, kuten esimerkiksi kuinka moni

heistä sai veneerisen taudin Libaun bordelleista. Mutta ei hänkään osaa, kuinka monta jääkäriä jäi tai jätettiin poliittisista syistä Saksaan.

Kirjallisuutta

Väinö Linnan kirjoitti fiktioita, ei historiaa

1918 – Kuinka vallankumous levisi Suomeen

Lasse Lehtinen, Risto Volanen

191 sivua, Otava 2018

Enää kansalaiset eivät tarvitse historiankirjoja tietääkseen, mitä todella tapahtui Suomessa talvella 1918; riittää, kun lukee Väinö Linnan "Pohjätähdellä" –trilogian. Näin väitti aikanaan Työväenmuseum Vapriikin silloinen museonjohtaja Ylen TV 1:n illan pääuutislahetyksessä.

Tällaiselle väitteelle ei ollut tietenkään katetta.

Tuoreimmat Linnan "kaatajat" ovat entinen europarlamentaarikko ja historiantutkija Lasse Lehtinen (sd) ja eläköitynyt poliittinen valtiosihteeri Risto Volanen (kesk).

He antavat Linnalle tunnustusta punakapinan kansalle aiheuttamien valtaviin kärsimysten ja menetysten esiintuomisesta. Muutoin he sanovat Linnan kirjoittaneen lumetarinan, joka ei selvitä sitä, kuinka yksi sukupolvi harhautettiin mukaan vallankumoukseen. Eikä seuraavalle sukupolvelle kerrottu kapinan taustoja eikä niistä, jotka vastustivat kapinaa kuten Väinö Tanner etunenässä.

Työväen vaatimukset oli hyväksytty marraskuun lopussa 1917 eli kahdeksan tunnin työaikalaki sekä uusi kunnallislaki, joka antoi kaikille yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden. Eduskuntavaaleissa saivat naisetkin äänestää jo vuodesta 1906.

Torppariasetus annettiin tammikuussa 1918. Kyse ei ollut torppakapinasta. Tämän selvitti jo kauan sitten Suomen historian professori (emeritus) Viljo Rasilta, joka korosti aina, että Pohjantähti on romaani eikä historiankirja.

Linnan "yksisilmäistä, vallitsevaa totuutta" ovat kritisoineet ankarasti mm professori (emeritus) Seikko Eskola, professori (emeritus) Esko Salminen ja Turun yliopiston poliittisen historian professori Vesa Vares.

Kaiken takana oli ratkaisevasti Lenin, joka sai Sdp:n radikaalin siiven eli tulevat kommunistit kaappaamaan vallan Sdp:ssä ja tekemään aseellisen vallankumousyrityksen yhtä maailman demokraattisinta valtiota kohtaan. Lenin painosti ja toimitti aseita. Maassa oli

tammikuussa 1918 vielä yli 70 000 venäläistä sotilasta, joiden merkitystä punakaartilille on tarkoituksella väheksytty.

Kapinan loppulasku oli murhaava; Suomessa menetti henkensä noin 37 000 ihmistä. Lisäksi tulevat N-liitossa 1930-luvulla eri tavoin menehtyneet, sinne paenneet punakaartilaiset, ainakin 11 341 henkeä. Mm. Terijoen hallitukseen sotkeutunutta Otto Ville Kuusista lukuun ottamatta kaikki johtohenkilötkin menettivät henkensä NL:ssa.

Yli 7 000 punaista teloitettiin. Maan hallituksen joukoista ja siviileistä teloitetuksi tuli 1 500 henkeä. Aseettomien teloitukset aloitti punakaarti 31.01.1918, kun Kangasalan Suinulassa tapettiin 15 aseetonta nuorta opiskelijaa.

Senaatin joukot ryhtyivät riisumaan aseista venäläisiä varuskuntia. Punakapinan takia he joutuivat aseellisesti turvaamaan maan itsenäisyyttä, jonka menetystä voidaan pitää varmana, jos kapina olisi onnistunut.

Kapinan nimestä on taisteltu. Nyt on saatu vakiinnutetuksi "sisällissota" -nimitys. On vaadittu syytteleminen lopettamista huomaamatta samalla, että mitä muuta kuin yksipuolista senaatin joukkojen syytelyä on se, että kaikesta soasian ympärillä vellovasta aineksesta (julkinen sana, teatterit y.m.) ylivoimainen valtaosa on pelkkiä van-kileirijuttuja.

Kari Nummila

Vapaussodan 1918 muistoa taltioimassa

Tänä vuonna Suomen vapaussodasta tulee kuluneeksi sata vuotta. Noin kolme ja puoli kuukautta kestäneen sodan traagisia tapahtumia tutkitaan edelleen. Sodan muistoihin ja tulkintoihin ovat voimakkaasti vaikuttaneet eri vuosikymmenillä vallinneet poliittiset ilmiöpiirit. Vapaussodan muistoja pitäisi kuitenkin voida taltioida ja vaalia ilman kiihkoa tai poliittista painolastia, totuudenmukaisesti.

”Pieni nelivuotias tyttö ei ymmärrä miksi isä on mennyt vintille piiloon ja miksi äiti kielsi kertomasta sitä vieraille pyssymiehille, jotka olivat tulleet etsimään isää. Tyttö katsoo ihmetellen tuvan ikkunasta siskojensa kanssa kuinka naapuritalon isäntä ja tämän pojat kävelevät sukkasillaan samojen pyssymiesten saattamina pellon reunaan. Miehet tuupataan ojaan ja sitten kuuluu useita paukahduksia.”

Oli helmikuu 1918 ja tämä pikkutyttö oli isoäitini Elli Klingstén.

Vuoden 1918 talven ja kevään tapahtumat itse kokeneet veteraanit ja siviilit ovat kaikki jo poistuneet keskuudestamme. Ensikäden tietoa tapahtumista ei ole enää saatavilla, kuin taltioitujen haastattelujen ja kirjoitusten kautta. Oma kiinnostukseni itsenäisyytemme alkuaikoihin alkoi jo nuorena poikana. Muistissani on edelleen oman isoäitini kertomukset sekä 6. luokan ryhmätyönä haastattelemani luumäkeläisen veteraanin omat kokemukset vapaussotaan liittyen. Isoäidilläni oli muistikuviansa lisäksi sodan jälkeen vallinneiden olosuhteiden ja asenteiden pohjalta paljon kerrottavaa. Hänen isänsä oli kuulunut valkoisen armeijan Sysmän pataljoonaan, mutta oman isäni

Kenraaliluutnantti Einar Hämäläisen kunniamerkit. Ylh vas 1.rivi; Suomen Valkoisen Ruusun I luokan komentajamerkki, Karjalan rintamamerkki 1918, Päämajan Reserviupseeri-kurssi 1918, Sotakorkeakoulun kurssimerkki, 1.Luokan Vapaudenristi miekoin 1941. 2. rivi; Savon rykmentin upseerijetoni, Etelä-Savon rykmentin merkki 1918, 2.lk vapaudenristi miekoin 1941, 3.lk vapaudenristi miekoin 1939, 1.lk vapaudenmitali 1918, vapaussodan muistomitali kolmella soljella, talvisodan muistomitali miekkojen ja soljen ”Karjalankannas” kera, jat-kosodan muistomitali soljen ”Lapin Sota” kera, Suomen urheilun hopeinen ansiomitali, Karjalan risti, V armeijakunnan muistoristi ns. Itä-Syvärin risti, Saksan Rautaristin 2.lk, Sotilashallinnollisen kurssin merkki, joukko-osaston leijonat, Sotarautatiemuodostelmien muistoristi. 3. rivi; Päämajan muistoristi, Sininen risti soljella ”1917–1918”, Vapaussoturien Huoltosäätiön kultainen jäsenmerkki, Vapaussodan invalidien merkki ja miniatyyri, Vapaussodan päättymisen 20-v kultainen marssimerkki, Vapaussodan Rintamamiesliiton ansiomerkki ja jäsenmerkki, Valtion 30-v virkamiesmerkki, Vapaussodan päättymisen 15-v juhlamerkki, kenraaliluutnantin ar-vomerkkilaatat, upseerikokardi ja Pääesikunnan joukko-osastomerkki.

suvusta kukaan ei puhunut mitään vuoden 1918 asioista.

Vasta myöhemmin selvitin itse, että isoisäni jäi orvoksi 2-vuotiaana, kun hänen 22-vuotias isänsä, Adam Antinpoika Kirvesmies, teloitettiin punakaartilaisena 5.5.1918 Lappeenrannassa. Hänen 19-vuotias veljensä Johannes oli kokenut saman kohtalon 29.4.1918. Heidät oli muutamaa viikkoa aikaisemmin haettu kotoa ja vaihtoehtoiksi oli annettu liittyminen punakaartiin tai välitön kuolema.

Näitä tarinoita on lähes jokaisessa suomalaisessa suvussa. Vapaussota koskettaa välillisesti yhä meitä kaikkia ja siksi onkin tärkeää, että se koetaan yhteisenä kansakuntaamme kuuluvana historian ajankohtana, jota ei saa unohtaa. Nyky-yhteiskunnan aikana on vaikeata ymmärtää itsenäisyyden alkuaikojen tilannetta ja eri ihmisten motiiveja teoilleen ja aatteilleen. Sen vuoksi on syytä tutustua historiaan ja yrittää sitä kautta ymmärtää paremmin tuon ajan ihmisiä ja sodan

tapahtumia. Itseäni kiinnostavat eniten yksilöt ja henkilöihin menevät tapahtumat ja tarinat. Niiden kautta saa mielestäni hyvän käsityksen sen ajan oloista ja tapahtumista.

Henkilökohtaisiin tarinoihin liittyvät parhaiten esineet, dokumentit ja tavarat, joita vapaussodassa olleilla oli mukanaan tai joita he teettivät muistoiksi tapahtumista. Sekä valkoisten että punaisten puolella taistelleet sotilaat tunsivat aseveljeyttä ja toveruutta omissa joukoissaan. Sodan kokemukset saivat sotilaat perustamaan aseveliyhdistyksiä ja toveripiirejä, joiden kokouksissa muisteltiin menneitä ja edistettiin yhteenkuuluvuuden tunnetta eri tavoin. Muistojen taltiointi on välttämätöntä, koska muuten ajan myötä asiat unohtuvat tai niiden ymmärtäminen vääristyy.

Vapaussodan jälkeen sotamuistelmia kirjoitettiin ja julkaistiin molempien osapuolten toimesta. Varhaisim-

mista tuotannoista kuultaa selvästi paatoksellisuus ja toisen osapuolen syyttäminen tapahtumista. Tapahtumien kuvaukset olivat hyvinkin yksityiskohtaisia, mutta usein kertojansa värittämiä ja tunteiden sävyttämiä. Myöhempi vapaussodasta kertova tuotanto on kriittisempää ja enemmän tutkivaa, kuin kertovaa kirjallisuutta. Perimätiedon ja kirjallisuuden yhteisvaikutuksesta muodostuu jokaiselle omanlaisensa käsitys vapaussodan tapahtumista. Muistojen taltiointi on tärkeää myös siksi, että tapahtumiin liittyvät tosiasiat pysyvät muuttumattomina tulevillekin sukupolville.

Vapaussodan veteraanien kunniamerkit ja muu sotaan liittyvä jäämistö on yleensä kuoleman jälkeen periytynyt lähisukulaisille. Heillä on usein ollut läheinen suhde veteraaniin ja jopa itse sotaan. Sodasta tiedettiin ja veteraaneja arvostettiin paremmin

kuin nykyään. Heistä seuraavilla sukupolvilla ei enää välttämättä ole ollut henkilökohtaista kosketusta veteraaniin tai sotatapahtumiin, jolloin myös kiinnostus sotaan on voinut jäädä vähäiseksi. Suomessa 1960 ja 70-luvuilla vallinnut poliittinen ja yleinen ilmapiiri ei arvostanut sotaveteraaneja ja nuoremman sukupolven suhtautuminen veteraaneihin oli usein suorastaan vihamielinen. Tähän veteraanijoukkoon kuului vielä myös lukuisia vapaussodan veteraaneja. Veteraanien perustamat yhdistykset ja tapaamiset pitivät yllä muistojen vaalimista. Nykyään useat erilaiset perinneyhdistykset jatkavat vapaussodan perinnön ylläpitoa, mutta yhdistysten jäsenmäärät ovat pienentyneet huomattavasti. Yhdistyksiä on tästä syystä jopa lakkautettu ja monet jäljellä olevista kampailevat saadakseen uusia jäseniä toiminnan turvaamiseksi myös tulevaisuudessa.

Jääkärisäätiö myönsi joulukuussa 2017 Ville-Veikko Kirvesniemelle 1000 euron stipendin "ansiokkaasta toiminnasta jääkäriperinteen vaalimiseksi ja erityisesti vapaussota-aiheisen, korvaamattoman arvokkaan ja asiantuntevan perinne-esineistön keräämisestä, vaalimisesta ja näytteille asettamisesta..."

Jalasjärven Suojeluskunnan ensimmäisen päällikön Tuomas Luopajarven kunniamerkit. Vasemmalta ylhäältä: Vapaudenristi 4. luokka 1918, vapaussodan muistomitali, Sininen risti soljella "1917–1918", Vanhan Sotaväen muistomitali, Vanhan kaartin muistoristi, Tsaarin ampumamerkki, Vanhan kaartin toverimerkki 6. Mikkelin pataljoona, Vapaussodan päättymisen 20-v kultainen marssimerkki, Vapaussodan Rintamamiesliiton ansiomitali, 6. Mikkelin pataljoonan muistomitali. Keskellä pienoismerkit yllä oleviin, Jalasjärven Suojeluskunnan merkki 1918, Suomen Sotaväen 25-v muistojetoni 1881–1906, Vanhan Sotaväen 50-v kokoontumismitali. Alhaalla piiripäällikön sk-kauluslaatat ja Jalasjärven Wapaapalokunnan kokardi 1917 (organisaatio ennen kuin suojeluskunta-nimeä voitiin alkaa käyttämään)

Jatkuu seuraavalle sivulle.

Jatkuu edelliseltä sivulta.

Olen lukemisen lisäksi jo pitkään laajentanut syventymistäni aihepiiriin keräämällä vapaussotaan liittyviä esineitä ja dokumentteja molemmilta osapuolilta. Tällä hetkellä kokoelma on, eri museot huomioituna, Suomen mittavin ja se pitää sisällään yli tuhat esinettä, merkkiä, dokumenttia ja valokuvaa. Monet merkeistä ja mitaleista ovat tunnettujen suomalaisten taitelijoiden suunnittelemia. Esimerkiksi Akseli Gallen-Kallelan, Gunnar Finnén ja Aarno Karimon kaltaisten merkittävien henkilöiden henki ja perintö elää myös näiden vapaussotaan liittyvien töiden kautta.

Kokoelman kerääminen on vaatinut erittäin paljon sekä taloudellista että ajallista panostamista, mutta se on vastaavasti myös antanut minulle uskomattoman henkisen kasvun ja voimavaran. Olen myös mielestäni etuoikeutetussa asemassa voidessani kerätä ja omistaa tärkeän palan suomalaista kulttuurihistoriaa ja perintöä, jota kokoelma kiistatta on. Koen myös, että 1918 muistojen taltiointi on turhaa, ellei sillä ole jatkuvuutta ja näkyvyyttä. Sen vuoksi muistojen vaalimiseen liittyy myös suuri vastuu siitä, että työ jatkuu myös meidän sukupolvellemme jälkeen.

Omalta osaltani jatkan edelleen kokoelmani kartuttamista ja etsin sopivaa yhteistyötahoa, jonka kanssa voisimme perustaa pysyvän vapaussodan museon, johon kaikilla olisi mahdollisuus tutustua. Tällä hetkellä

Vapaussodan muistoristejä ja -mitaleja. Vas ylh; Vapaussodan Rintamamiesliiton ansiomitali ja ansioristi, Länkipohjan risti, Asikkalan Rintamamiesten risti 1. ja 2. variaatio, Padasjoen kunniaristi, Vilppulan risti, Venäjänsaaren muistomitali, Helsingin valtauksen muistomitali. Kesk; Rauman suojeluskunnan mitali, Kangasalan suojeluskunnan risti, Heinolan kunnan mitali, Raudun risti, Patterimäen risti soljella ja ilman solkea, Porin suojeluskunnan mitali, Siikaisten muistomitali, Tampereen valtauksen muistomitali (kultainen Mannerheimille myönnettyinä). Alh; Svidjan mitali pronssi ja hopea, jääkäriaktivistimitali, Svenska Brigadenin muistomitali, Sipoon kunnan mitali, Hattulan kunnan kultainen muistomitali, Asikkalan suojeluskunnan mitali, Pohjois-Hämeen pataljoonan mitali, Suojeluskunnan kultainen, hopeinen ja rautainen ansioristi.

Suomessa ei sellaista ole, vaikka sille olisi selvästi tarvetta. Materiaalia olisi jo riittävästi näyttävän museon perustamiseen, joten nyt tarvitaan vielä taho, jolla on riittävät resurssit sekä tahto vuoden 1918 vapaussodan muiston säilyttämiseen. Uskoakseni

vapaa Isänmaamme olisi sen jo ansainnut.

TEKSTI: Ville-Veikko Kirvesmies, Majuri

Instagram ja WhatsApp

Jääkärikanssiassa on otettu käyttöön Instagram-palvelu, johon lisätään kuvia 100 vuoden takaa sekä nykypäivästä ja WhatsApp-sovelluksen helpottamaan yhteydenottoja kansliaan.

Kevättalven 1918 tapahtumat valtasivat näyttämöt

Jääkärit usein miten sivuosissa tai puuttuivat kokonaan

Vuoden 1918 tapahtumat huomiointiin Suomen teattereissa runsaalla tarjonnalla. Erilaisten näyttämötulkin-toja oli ainakin 16. Minulla oli tilaisuus nähdä talven ja kevään aikana kahdeksan erilaista tähän aiheeseen liittyvää näytelmää ja musikaalia, mutta asuinpaikkani Kokkolan johdosta Keravalla syksyllä esitetty musiikinäytelmä ”Jääkärien morsian” jäi kokematta.

Odotin erityisellä mielenkiinnolla, miten jääkärit pääsevät näyttämöllä esille ja missä valossa heidät esitetään. He jäivät kuitenkin suuressa osassa näkemistäni esityksistä sivuosaan tai puuttuivat niistä kokonaan, sillä vain vankileirikuvaus ”Suomen hauskin mies” antoi roolituksessa näkyvää tilaa kahdelle jääkäriupseerille. Lisäksi suurin osa näytelmistä kuvasi tapahtumia punaisten näkökulmaa painottaen, jonka vuoksi jääkärit jäivät senkin vuoksi ”vastapuolen miehiksi”.

”Täällä Pohjantähden alla” nähtiin vuoden 2017 kuluessa mm. Seinäjoen kaupunginteatterissa sekä Kokkolassa, Ykspihlajan Työväennäyttämön tulkintana. Papin poika, jääkäriupseeriksi kohonnut Ilmari Salpakari oli näyttämöllä hieman inhimillisemmän oloinen kuin Edvin Laineen elokuvan kovapintainen upseeri.

Helsingin Kaupunginteatterin ”Mannerheim ja saksalainen suudelma” alkoi vuodesta 1918 ja käsitteli Suomen ja Saksan suhteita jatkosodan loppuun saakka. Vangitseva esitys, mutta Saksan suhteista paljon tietävää katsojaa häiritsivät pitkät loikat tapahtumissa, jolloin monet historialliset vaiheet jäivät käsittelemättä. Asko Sarkolaa vakuuttavampaa Mannerheimin esittäjää on

Mannerheim ja saksalainen suudelma. 72-vuotias Asko Sarkola on roolissaan täydellinen sotavuosien Mannerheim. Kuva Tapio Vanhanen / Helsingin Kaupunginteatteri

kuitenkin vaikea kuvitella, sillä nyt 72-vuotias Sarkola suorastaan henkii sotien aikaisen marskin arvovaltaa ja karismaa!

”Kahdeksantoista” käynnisti Tampereella nähtyjen esitysten sarjan. Frenczell-näyttämöllä ei jääkäreitä nähty, mutta toteutuksen idea oli hyvä, sillä lukioikäiset nuoret esittivät ikäisiään, Tampereen punakaartiin vuonna 1918 liittyneitä tyttöjä. Näytelmä alkoi nykypäivästä, jolloin 18 vuotta täyttävä tyttö sai isoisältään lahjaksi oman äitinsä päiväkirjan vuodelta 1918, jolloin tämä oli täytänyt 18 vuotta.

”Työt 1918” TTT:n suursatsaus

Musikaali ”Työt 1918” oli Tampereen Työväenteatterin suursatsaus, joka myös näytti lavasteineen ja joukko-kohtauksineen suurelta. Kaikki laulut

olivat uusia, tätä musikaalia varten sävellettyjä. Tampereella pumpulitehtaalla töissä olevia tyttöjä innostetaan liittymään punakaartiin, Vaikuttava kokonaisuus, joka liikutti yleisöä kyyneliin.

”Verirusut” oli helsinkiläisen KOM-teatterin versio pääosin samasta materiaalista kuin ”Työt 1918” sillä molemmissa tarinan rungon muodosti Anneli Kanton kirja Verirusut (2008). Valkeakosken punakaartiin liittyneet paperitehtaan naiset liittyvät punaisten perääntyviin kolonniin ja osallistuvat taisteluihin pyrkiessään murtautumaan itää kohti, kunnes loppu koittaa Lahden seudulla punaisten suuren antautumisen myötä. Tunteita nostattava tarina vei mukanaan paljaalla näyttämöllä, jossa ei ollut lavasteita.

Jatkuu seuraavalle sivulle

Jatkuu edelliseltä sivulta

”Stadi 1918 – Taistelu Helsingistä” (Greta Productions) toteutus oli ainutkertainen, sillä esitys alkoi Ostrobothnian salissa. Samassa kerroksessa on Jääkärihuone, jossa jääkäri liikkeen perustava kokous pidettiin marraskuussa 1914.

Tapahtumat kuvattiin ensin valkoisten näkökulmasta repliikein ja lauluin, jonka jälkeen yleisö kuljettiin busseilla Hakaniemeen Helsingin Työväentalolle (Paasitorni), jossa tapahtumat kerrottiin punaisten näkökulmasta.

Jääkäreitä ei nähty ”Bottan” näytämöllä, mutta Helsingin vapautusta juhlivien valkoisten repliikeissä kuultiin mm. ”Saamme kiittää Saksan keisaria ja armeijaa, joka koulutti meille jääkärit” sekä ”Jääkärien koulutus oli kaukaa viisas manööveri”. Lisäksi todettiin juhlallisesti ”Suomalaisten jääkärien kunniaksi kajauttakaaamme Jean Sibeliuksen heille säveltämä marssi”, jonka jälkeen kuultiin pianon säestyksellä laulettu ja aina niin sykähdyttävä Jääkärimarssi.

”Stadi 1918 - Taistelu Helsingistä” oli toimiva kokonaisuus. Tapahtumien kokemisen tunnetta syvensi merkittävästi se, että molempien osapuolten tunteja purettiin juuri niissä rakennuksissa, jotka olivat sata vuotta sitten keskeisesti mukana niin valkoisten kuin punaisten dramaattisissa kokemuksissa.

”Hauskimmassa miehessä” oli kaksi jääkäriupseeria

”Suomen hauskin mies” Helsingin Kaupunginteatterissa kesään 1918 ajoittuva näytelmä sijoittuu Helsingin edustalla olevassa Iso-Mjölön saaressa (nykyinen Ilosaari) olleeseen punavankien leiriin.

Näytelmän keskeisiin hahmoihin kuuluu leirin tiukka komendantti, jääkärikapteeni Hjalmar Kalm (Rauno Ahonen). Hän on arvaamaton luonne, jonka ajoittaiset sovittelevat eleet voivat muuttua silmänräpäyksessä tulistumiseksi.

Jääkäri luutnantti Alfred Nyborg (Heikki Ranta) edustaa inhimillisyy-

Verirusut. Kivääriharjoitukset hymyilyttävät aluksi Valkeakosken punakaartin tyttöjä. Kuva: Marko Mäkinen / KOM-Teatteri

Stadi 1918 – Helsingin sivistyneistö ja kulttuuriväki toivottavat saksalaiset tervetulleiksi. Kuva: Olli Kangas / Greta Productions

dessään toista laitaa ja tuntee sympatiaa ja sääliä vankeja kohtaan. Nyborgin hahmo perustuu todelliseen henkilöön, koska saarella vankina olleen sosiaalidemokraattien kansanedustaja Vihtori Huhdan muistelmateoksen ”Monena mies eläessään” mukaan leirin apulaiskomendantti tunsu joitakin vankeja ja auttoi heitä pyyteettömästi. ”Hän oli ihmisystävällinen ja koetti lievittää tilaamme täällä käytettävissä olevilla keinoilla”.

Apulaiskomendantin teot huomattiin ja seurauksena oli erottaminen.

Jääkärihahmojen nimet ovat näytelmää varten keksittyjä, mutta ”Suomen hauskimman miehen” hahmo pohjautuu sukunimeä myöten todelliseen henkilöön.

Kun tulee tieto, että valtionjohtaja Svinhufvud saapuu tarkastuskäynnille leirille, Kalm antaa vangeille tehtäväksi esittää hauskan huvinäytelmän arvovieraan viihdykkeeksi.

Armahdus on mahdollinen, mikäli vieraat viihtyvät, lupaa Kalm, koska arvelee vankien näytelmästä olevan apua urakehitykselleen.

”Suomen hauskin mies” oli vaikuttava ja tunteita herättävä näytelmä, jossa synkkä draama ja hirtehin huumori vuorottelivat toimivana kokonaisuutena, jossa yhdisteltiin ja muotoiltiin historiallisia tapahtumia teatterin keinoin.

Tampereen teatterin taistelu toteutettiin vaikuttavalla tavalla

”1918 – Teatteri taistelussa” (Tampereen Teatteri) oli vaikuttavin näkemistäni kahdeksasta vuoteen 1918 liittyvästä näyttämöesityksestä. Erityisen vaikutuksen teki tavallisesta poikkeava toteutus, minkä lisäksi katselukokemusta korosti tietoisuus siitä, että näyttämöllä esitetyt asiat ovat todella tapahtuneet tässä rakennuksessa tai sen välittömässä läheisyydessä.

Punakaarti otti teatterirakennuksen haltuunsa 3.2.1918. Haltuunotto toteutettiin näyttämöllä siten, että saliin marssi yleisön selän takaa laulavia punakaartilaisia.

Kaartin riehakkaan uhoava henki hiipui pikku hiljaa, kun asiat eivät kehity punaisten toivomalla tavalla. Tampere jää lopulta saarroksiin valkoisten etenemisen myötä. Mannerheimin antautumistarjous Tampereelle esitettiin kekseliäästi heittämillä se lehteriltä permannolla istuvan yleisön joukkoon lehtolehtisinä.

Taistelut teatterin sisätiloissa oli toteutettu hienosti Taistelua nimittään käytiin niin näyttämöllä, istumapaikkojen väleissä salissa, salin sivuilla olevilla käytävillä sekä näyttämön taustalla näkyvällä valkokankaalla.

Kun näytelmä päättyy ja yleisö poistuu salista, nähdään, että näytöksen aikana on teatterin käytäviä ja aulaa runneltu siten, että se on kuin taistelun jäljiltä: latioilla on hylsyjä ja epämääräistä krääsää, peilit on ammuttu hajalle. Tässä on todella nähty vaivaa, jotta katsoja kokisi olevansa taistelun läpi käyneessä rakennuksessa!

1918 – Teatteri taistelussa oli erinomaisesti ja kekseliäästi toteutettu

1918 – Teatteri taistelussa. Valkoiset etenevät Tampereen teatteritalon käytävillä.
Kuva: Harri Hinkka / Tampereen Teatteri

Jääkäriluutnantti Nyborg (keskellä - Heikki Ranta) näkee painajaisia teloitusten johtamisen vuoksi. Kapteeni Kalm (oikealla - Rauno Ahonen) on kovapintaisempi.
Kuva: Tapio Vanhatalo / Helsingin Kaupunginteatteri

kuvaus Tampereen tapahtumista keväällä 1918.

Jääkärit jäivät sivuosaan suuressa osassa näkemiäni näytelmiä. Ainoastaan ”Suomen hauskin mies” esitteli jääkäreitä ja valkoisia vartijoita perusteellisemmin, mutta maalasi siinä tehtävässä varsin synkkää kuvaa, joka toisaalta kuvasi hyvin sata vuotta sitten vallinnutta tilannetta. ”1918 – Taistelu teatterista” toi näyttämölle

useita jääkäreitä, mutta vain nopeisiin pistäytymisiin, jolloin henkilöön ei ehtinyt saada kunnan tuntumaa. Siitä huolimatta he olivat mieliin jääviä hahmoja!

TEKSTI: Kari Huhta

Kirjoittaja on teatterista kiinnostunut historian harrastaja Kokkolasta

Toisenlainen vapaussodan 100-vuotismuistotilaisuus

”Neiti E. Helsingin Suojeluskunnan parhaita suojelijattaria.”

Näin luonnehti Suomen Kuvalehti kesäkuun 15. päivänä vuonna 1918 ilmestyneen lehdensä kansikuvaa. Kuva esiintyi sittemmin lukuisissa Vapaussotaa käsittelevissä artikkeleissa ja kuvateoksissa, vaikka kuvan nuoren naisen todellinen henkilöllisyys jäi arvoitukseksi pitkäksi aikaa. Vasta hänen ystävättärensä julkaistua 1970-luvulla muistelmiaan tapahtumista Helsingissä keväällä 1918, selvisi kuvan esittävän helsinkiläistä teekkari Verna Eriksonia.

Verna oli yksi valkoisten aseiden kuljettajista punaisten valtaa pitämässä pääkaupungissa. Aseita ostettiin maaliskuun vallankumouksen hajotamilta ja sekasortoisilta venäläisyksiköiltä. Kaikkea oli myytävänä, jos vain rahaa löytyi. Suomen Kuvalehden kansiteksti jatkuu: ”Aseita kantava teknillisen korkeakoulun oppilas kietoutuneena kolmeen kuularuis-kunvyöhön, joihin on pistetty lisäksi suuri revolveri. Yhteensä oli neiti E:llä yllään 1350 patruunaa”.

Yksi aseiden kokoamispaikoista sijaitsi valokuvausliikkeessä, jossa kuva patruunavöihin kietoutuneesta nuoresta naisesta otettiin. Verna oli jo kuvanottohetkellä sairauden heikentämä, eikä jaksanut enää kuljettaa raskaampia kuormia vaatteidensa alla.

Muiden puolesta henkensä vaarantaneen Vernan elämä päättyi traagisesti nopeasti edenneeseen syöpäsairauteen jo lokakuussa 1918. Nuori opiskelijatyttö ei koskaan ehtinyt nähdä, millainen itsenäistymis-

”Neiti E”, Suomen Kuvalehti
No 24 – 1918 Kesäkuun 15 p:nä.

kamppailusta selvinneestä Suomesta sitten tuli.

Vernan maaginen kuva kiehtoi kirjailijan mieltä. Sain selvitettyä, että hänen hautansa sijaitsee Hietanimesässä, josta kävin sen etsimässä. Jo toistakymmentä vuotta sitten ryhdyin poikani kanssa viemään haudalle kynttilätervehdyksen itsenäisyyspäivänä ja jouluna. Joka kerta harmitti haudan hoitamattomuus. Selvästi huomasi myös, ettei haudalla ollut muita kävijöitä. Suomen 100-vuotisjuhlan lähestyessä päätin tehdä asialle jotakin. Hankin luvan haudan kunnostamiseen. Mielenkiintoisena yksityiskohtana selvisi, että hiipuneen suvun hauta on ikihauta, jonka haudauskesto kestää 9999 vuotta.

Vapaussodan päättymispäivänä vietettiin pienimuotoinen tilaisuus kunnostetulla haudalla vapaussoturi Verna Eriksonia muistoksi. Paikalle kerääntyi runsaasti talkoisiin osallistuneita ja taloudellisesti hanketta tukeneita. Paikalle oli tullut myös Vernan kanssa aseita kuljettaneen Salme Setälän sukulaisia. Mieliinpainuvassa tilaisuudessa muistoseppeleen haudalle laski varusmiespalveluksessa oleva ja jo toistakymmentä vuotta haudalla vierailut Micke Kaarnakari yhdessä Tuomo Niirasan kanssa.

Verna Eriksonin tarina elää. Verna on henkilöihahmona mukana myös kirjassa Operaatio Kagaali, joka romaanin vapaudella kertoo valkoisten toimista punaisessa Helsingissä keväällä 1918 valmistauduttaessa taisteluun kaupungin vapauttamiseksi. Toimijana kirjassa on uudelleen valjastettu Kagaali, vuosisadan alun aikainen terroristijärjestö, joka oli osallisena muun muassa kenraalikuvernööri Bobrikovin kuolemaan johtaneeseen attentattiin.

TEKSTI:
Vile Kaarnakari

Verna Eriksonin hauta ennen kunnostusta.

Vapaussodan päättämispäivänä 16.5.2018 Verna Eriksonin haudalle laskettiin muistoseppele. Seppeleen laskijoina Tuomi Niiranen ja alikersantti Micke Kaarnakari.

Verna Eriksonin hauta kunnostamisen jälkeen.

Ville Kaarnakari: Operaatio Kagaali, Tammi 2017

Jumindan miinakentät Viron edustalla vaativat elokuussa 1941 jopa 16 000 kuolonuhria

Tallinnan evakuointi 28 – 29. elokuuta vuonna 1941 vaati jopa noin 16 000 ihmisuhria. Kahden vuorokauden aikana, vain silmäkantaman päässä Suomen rannikolta, menehtyi Suomenlahden aaltoihin yli yhdeksänkertainen määrä autolautta Estonian turmassa surmansa saaneiden määrään.

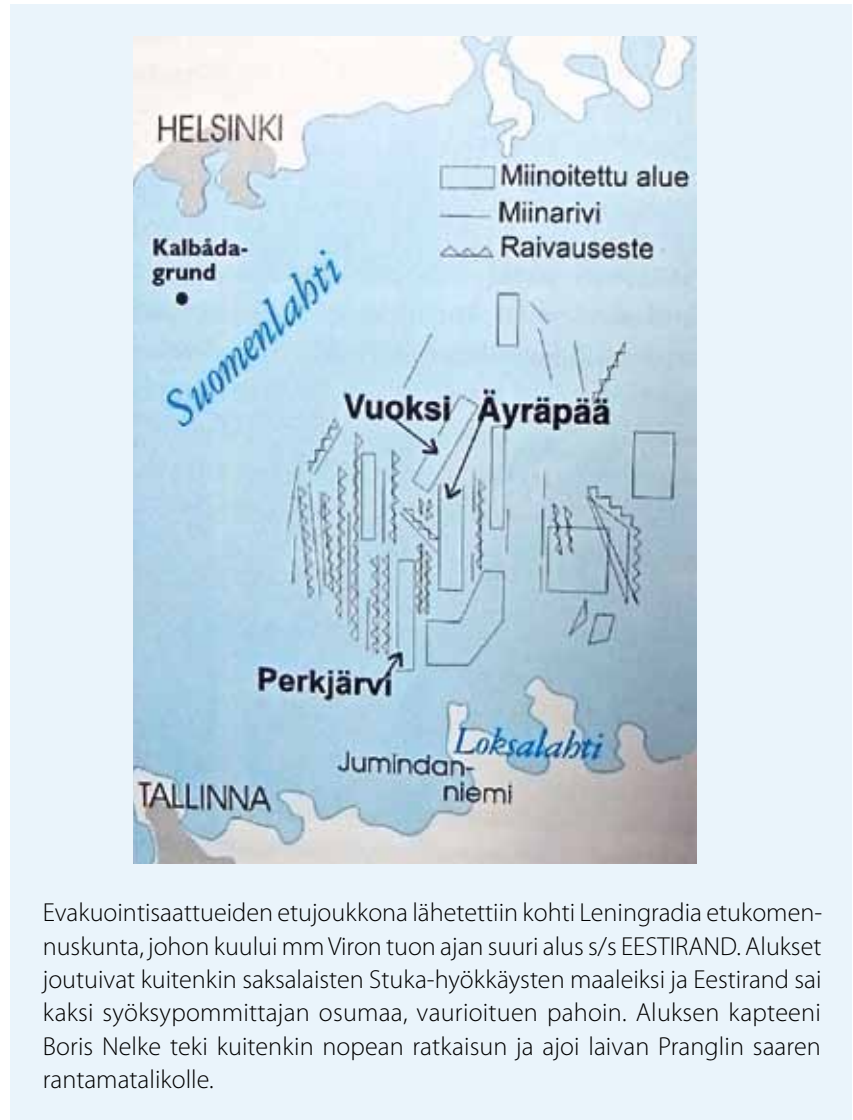
Toisen maailmansodan aikana kirjoitettiin Suomenlahdella kyseenalaista sotahistoriaa, kun 1941 kahden elokuun lopun vuorokauden aikaan ajoittuu murhenäytelmä, jossa noin kymmenesosa koko toisen maailmansodan aikaisista miinatuhoista tapahtui Viron pohjoisrannikolla, Jumindan niemen edustan merialueella.

Amerikkalaisten lähteiden mukaan toisen maailmansodan aikana tuhoutui eri puolilla sotaa käyvän maailman merien miinahavereissa yhteensä kaiken kaikkiaan 534 alusta.

Näistä lähes kuusikymmentä oli erilaisia laivoja, jotka kuuluivat Neuvostoliiton Baltian laivaston esikunnan mahtikäskyllä Liettuasta, Latviasta ja Virosta Tallinnan lahdelle koottuun saattueeseen. Alusten tarkoitus oli evakuoida saksalaisten mottiin jääneet venäläiset sekä Virosta Leningradin puolustusta vahvistamaan pakkomobilisoidut, noin 30 000 virolaista meriteitse Leningradiin.

Täydelliseen katastrofiin päättynyt Tallinnan evakuointiyritys oli Baltiasta saksalaisen edestä perääntymään joutuneelle puna-armeijalle lopultaakin nöyryyttävä ajolähtö.

22. päivänä kesäkuuta 1941 käynnistynyt suurhyökkäys eteni alussa sotilaallisen täsmällisesti vaiheistettujen tavoitteiden mukaisesti. Elokuun alussa käynnistynyt hyökkäyksen kolmas vaihe toi taistelut Baltiaan,

Evakuointisaattueiden etujoukkona lähetettiin kohti Leningradia etukomennuskunta, johon kuului mm Viron tuon ajan suuri alus s/s EESTIRAND. Alukset joutuivat kuitenkin saksalaisten Stuka-hyökkäysten maaleiksi ja Eestirand sai kaksi syöksypommittajan osumaa, vaurioituen pahoin. Aluksen kapteeni Boris Nelke teki kuitenkin nopean ratkaisun ja ajoi laivan Pranglin saaren rantamatalikolle.

Itämeren ja lopulta Suomenlahden etelärannalle Viroon.

Saksan panssarivoimat murtautuivat 8. elokuuta neuvostojoukkojen ryhmittymisen läpi, jolloin 16. armeija eteni koilliseen ja Saksan 18. armeija puhdisti Viron metsäveljien kanssa Viron alueen neuvostojoukoista edeten Peipsijärvelle.

Tallinnaan ilman Stalinin perääntymislupaa jäänyt Neuvostoliiton Balti-

an laivaston esikunta tukijoukkoineen ja henkilökunta perheineen sekä mm. noin 30 000 miehen vahvuinen kaupunkiin saksalaisten edestä perääntynyt puna-armeijalaisten joukko olivat näin ollen täydellisesti saarroksissa Neuvosto-Viron pääkaupungissa. Syksyinen meritie Leningradiin oli ainoa pakoreitti eristetyn kaupungin väelle.

Eestirandissa olleiden pommituksessa menehtyneiden hautausmaa muistolaattoineen on Pranglin saarella.
Kuva: Juha-Matti Martikainen

Suomalais-saksalaisena yhteistyönä rakennettuihin miinakenttiin ehdittiin sijoittaa n 2000 miinaa ja ainakin 800 raivausestettä. Kartta: Juha Matti Martikaisen arkisto.

Jumindan katastrofin uhrien muistokivi ja sen ympärillä kohtalokkaita sarvimiinoja.

Punalippuisen Baltian laivaston komentaja, amiraali Vladimir Tributs, kuului Neuvostoliiton sotilashierarkiassa korkeisiin aseisiin nouseeseen upseerikuntaan, jolla ei lopultakaan ollut sen enempää kykyä kuin halukaan tehtävänsä asianmukaiseen hoitamiseen.

Kommunistinen puolue oli se poliittinen selkänaja, johon hän oli voinut uransa aikana tukeutua aseisiin päästäkseen ja niissä pysyäkseen.

Vetäytyminen viipyi kun Stanin lupa puuttui

Elokuussa 1941 ei ollut amiraalille enää puolueesta eikä politikoista apua. Hän olisi tarvinnut avukseen päteviä merisotilaita, mutta jos niitä joidenkin Baltian laivastoon kuuluneiden sota-alusten komentajien joukossa olikin, Tributs itse teki kaikki alaisensakin kädettömiksi pelätessään hysteerisesti Stalinin reaktiota tilanteeseen.

Oman aseman pelastaminen ja Stalinilta saatavan evakuoitiluvan odottelu maksoi nykyisin käytettävissä

olevan tiedon mukaan ainakin kuudentoistatuhannen ihmisen hengen.

Tallinnaan saatiin koottua myös Liettuasta ja Latviasta parisenkymmentä erilaista alusta, jotka liitettiin Viron rannikolta koottuihin saattueen osiin niin että lopulta 183 täyteen ahdettua erilaista alusta jäänmurtajista ja rannikon pienistä purjealaivoista suuriin ja uudenaikaisiin sotalaivoihin odotti Tallinnan redillä isä aurinkoisen lupaa lähteä liikkeelle.

Kun amiraali Tributs viimein luvan sai ja saattue 28 päivänä elokuuta lähti liikkeelle kohti Leningradia, oli kaikki jo myöhäistä.

Suomalais-saksalaiset miinoitusosastot olivat amiraalin odotellessa pussittaneet kenenkään häiritsemättä Tallinnassa evakuointiaan odottaneet nyt myös meren puolelta.

Suomen rannikolla sijaitsevan Kalbådagrundin matalan ja Viron pohjoisrannikon Jumindan niemen väliselle kapealle merialueelle oli saksalais-suomalaisin laivastovoimin kylvetty useampaan eri miinakenttään yli 2000 miinaa ja noin 800 rai-

vausestettä, joista pahasti myöhässä olevan evakuointisaattueiden olisi tullut turvaan päästäkseen selviytyä.

Yli kuusikymmentä alusta ja noin kuustoistatuhatta ihmistä ei tuosta merimatkasta koskaan selvinnyt, vaan heidän kohtalokseen tuli huuhtoutua miinakentissä tuhoutuneiden alusten mukana syksyisen Suomenlahden syvyyksiin.

Kirjava saattue sekalaisia aluksia

Kun epäsuhtainen alusrypäs ja saattue pääsi matkaan, mukana kulki sotalaivoja, joista osa oli tuon hetken moderneinta taistelulaivakalustoa Suomenlahden merialueella. Niiden oli tarkoitus huolehtia saattueen turvallisuudesta. Hyvin pian kävi kaikille ilmeiseksi, että pelin henki tulisi kuitenkin käytännössä olemaan "kukin pitääköön huolen itsestään".

Oli täysin eri asia yrittää navigoida hidasliikkeinen purjealus läpi huonosti raivautun kapean väylän kuin liikkua raivaajien jäljessä herkkäliik-

Jatkuu seuraavalle sivulle

Jatkuu edelliseltä sivulta

keisillä uusilla ja tehokkailla potkurialuksilla. Niinpä ensimmäiset hitaat purjealukset tuhoutuivat miinaan jo kohta itään suuntautuvalla väylällä kääntyttyään.

Saattueen edetessä kohti Kerin majakan ja Jumindan niemen merialuetta alkoi olla kaikille selvää, että merimatkasta hengissä selviäminen olisi täydellistä arpapeliä.

Vanhat ja huonokuntoiset raivaaja-alukset saivat hädin tuskin aikaiseksi parinsadan metrin levyisen aukon miinoitteisiin. Kapea aukko ja eri tavalla liikkuvat ja ohjailtavat aluksen merkitsivät lopulta koko saattueen ruuhkautumista keskelle miinoitetta. Täydellisen katastrofin enteet alkoivat olla valmiina, kun kärkisaattue vielä määrättiin yön tullen ankkuroitumaan keskelle miinakenttää.

Ankkuroituneet laivat olivat keskellä miinakenttää jatkuvasti yllä lentävien saksalaisten Stuka-syöksypommittajien, Junkers 88-pommikoneiden ja Jumindaan niemelle jo ehtineen saksalaisten rannikkotyökistön sekä vapaana uivien raivaaja-alusten irrottamien merimiinojen armoilla.

Kerin saaren ja Jumindan edustan merialueesta muodostui tässä tilanteessa todellinen helvetinportti, jonka pääsi lopulta ohittamaan vain osa saattueen aluksista ja niistäkin suuri osa eri tavoin vaurioituneina.

Kolmasosa saattueen laivoista, noin 60 erilaista alusta, tuhoutui Loksalahden edustalla. Ne lepäävät edelleen hylkyinä Suomenlahden syvyyksissä.

Räjähäntäneiden alusten joukossa on mm. kaksi katastrofihetkellä lähes tuliterää hävittäjää, vuoden 1939

lopussa neuvostolaivastolle valmistunutta ja vasta noin vuoden palvelukäytössä ollutta erittäin modernia taistelulaivaa. Lisäksi Viron tuon aikainen kansallinen ylpeys, saattueeseen määrätty ja siinä esikuntaaluksena toiminut matkustaja-alus, s/s VIRONIA lepää edelleen jossakin tuolla saattueen alusten hautausmaalla.

TEKSTI: Juha-Matti Martikainen

Kirjoittaja on palkittu tamperelainen tv-dokumentaristi ja kirjailija. Hänen erityisalaansa on lähi- ja sotahistorian "valkoiset läikät"

Kirjallisuutta

Ritari vietiin Valpon autolla eduskuntaan

Mannerheim-ristin ritari 9 Eero Kivela

Jarkko Kemppi

294 sivua, Minerva 2018

Eero Kivela oli aivan ensimmäisiä etulinjan miehiä, joka sai Mannerheim-ristin. Ennen häntä oli yksi sotamies, alikersantti ja kapteeni, mutta heistäkin sekä sotamies että kapteeni saivat ristinsä samasta taistelusta kuin Kivela.

Kivelän osalle tuli sodasta ja sen jälkeisestä ajasta erikoisia kokemuksia. Hänet määrättiin vuoden 1944 alussa pataljoonankomentajaksi virolaisista vapaaehtoista kootun JR 200:in. Pataljoonan alueella tapahtui räjähdysnettomuus, jossa kuoli 32 miestä ja 64 loukkaantui. Pataljoonan komentajaa epäiltiin laiminlyönneistä, mutta lopulta tapaus todettiin onnettomuudeksi. Se ei poistanut sitä, että majuri Kivela tunsii lopun ikäänsä jonkinlaista syällisyyttä miestensä kohtalosta. Kivelän yhteydet virolaisiin säilyivät hautaan saakka.

Kiveä kuului niihin upseereihin, jotka joutuivat organisoimaan asekatkennän. Kun Kivela on aiheesta tutkintovankueudessa, kävi ilmi, että hänhän on kansanedustaja. Hän oli kevään 1945 eduskuntavaaleissa tullut valituksi varamiespaikalle. Ja kun varsinainen edustaja nimitettiin suurlähettilääksi, nousi Kivela hänen paikalleen. Hänen täytyi pyytää eduskunnan puhemieseltä toimenpiteitä, että hän pääsisi vankilasta hoitamaan edustajantointaan. Ja niinpä hänet vietiin eduskuntaan suoraan turvasäilöstä valtiollisen poliisin autolla.

Jääkäreistäkin kirjoittanut Jarkko Kemppi on tehnyt Kivelästä kiintoisan tarinan.

Jukka Knuuti

Professori Seppo Hentilä: Saksalaisen Itämeren divisioonan sotilaspoliittiset tavoitteet maaliskuusta joulukuuhun 1918

Saksalaisen Itämeren Divisioonan interventio Suomessa 1918 ei ollut pelkästään ”jalo pelastusoperaatio”, joka auttoi sisällissodassa valkoiset kukistamaan punaiset. Saksalainen apu ei ratkaissut sotaa mutta lyhensi sen kestoja. Sodan päättyttyä toukokuussa saksalaiset, yli 10 000 miestä, jäivät Suomeen yli puolen vuoden ajaksi. Kun Saksan häviö maailmansodassa oli joulukuussa 1918 selviö, ne joutuivat vastentahtoisesti poistumaan maasta.

Saksalaisten maassa oloon liittyi myös suunnitelma Suomesta kuningaskuntana ja saksalaisesta prinssistä kuninkaanamme. Tiedot poliittisesta ja sotilaallisesta yhteistyöstä saksalaisten joukkojen johdon ja Suomen hallituksen välillä ovat puutteelliset. Yhteistyön ylimmät osapuolet olivat ”Saksalainen kenraali Suomessa”, Rudiger von der Goltz ja meidän puoleltamme Svinhufvud ja Paasikivi.

Saksalla oli omat itsekäät tavoitteensa, kun se lähetti joukkonsa ensin Ahvenanmaalle ja sitten Hankoon huhtikuun 1918 alussa. Niiden tuli varmistaa, etteivät Englannin ja Ranskan joukot voisi käyttää Suomen aluetta hyväkseen luodakseen pohjoiseen uutta Saksan vastaista rintamaa. Saksalaisten joukkojen päätehtävänä oli kesäkuusta alkaen kehittää Suomen armeijaa saksalaisen mallin mukaiseksi ”Pohjoisen rautaiseksi nyrkiksi”, joka palvelisi Saksan etuja.

Tosiasiassa Suomelle oli varattu Saksan vasallivaltion rooli. Suomen hallitus antoi tämän tapahtua toivossaan Saksan tuella luovansa ”Suur-Suomen”, johon kuuluisi iso osa Itä-Karjalaa ja Kuolan niemimaa.

Itämeren divisioonan komentaja kenraali Rüdiger von der Goltz.

Propagandakuva vuodelta 1918.

Hentilä on julkaissut teemasta kirjan.

Itämeren Divisioona toi mukanaan kaiken tarvitsemansa, koska se tuli tehtävänsä tuntemattomalle maaperälle. Hankoon laivattiin 171 erilaisella aluksella 13 000 miestä ja 4 000 hevosta 3.4.1918. Suomen Senaatti maksoi Saksalle operaation kulut.

Hangossa Itämeren Divisioona ei kohdannut vastarintaa. 3.3.1918 oli Venäjän ja Saksan Brest-Litovskin rauhansopimuksessa sovittu, että venäläiset joukot vedetään itsenäisen Suomen alueelta eivätkä ne osallistu sotatoimiin Suomessa. Venäläiset kuin punaisetkin lähtivät Hangosta ennen saksalaisten tuloa.

Saksalaisten toiminnassa Suomessa korostui heille tarjottu ”viholliskuva”. He tulivat Suomeen taistelemaan ”rosvoja, rikollisia ja kapinallisia” vastaan Suomen laillisen hallituksen avuksi. Viholliskuvaan eivät monesti työläistauksilla saksalaisilla kuuluneet suomalaisia työläiset eivätkä venäläiset sotilaat. Niinpä saksalaiset autoivat venäläisiä sotilaita palaamaan Suomesta kotimaahansa.

Teksti on Göran Lindgrenin tekemä referaatti Hentilän pitämästä seminaariesitelmästä. Julkaistu aiemmin Sotaveteraani-lehdessä.

Jatkosodan kuuluisimmat valokuvat on lavastettu

Tarinan päähenkilö, Ihantalassa tuhottu vihollisen T 34/76 panssarivaunu, suomalaiselta ”lempinimeltään” Sotka, on varmaan kirjallisuudessa ja muutenkin eniten toistettu TK-kuva. Kuvasta on lukuisia erilaisia versioita, pääosa täysin lavastettuja. Kuvat otti paikalle osunut TK-kuvaajaväepeli Osvald Hedenström.

Kertomukset siitä, miten tuo T 34 päätyi ”päreiksi” Ihantalasta Imatralle johtavan tien varteen, vaihtelevat. Niinpä kannattaa koettaa kelata vaunun tarina uudelleen, eri versiot huomioiden.

Pääsyy, miksi tämä moneen kertaan kaluttu tarina halutaan vielä kerrata, on suurin piirtein vaunun tuhoutumispaikalle keväällä 2017 ilmaantunut muistomerkki ja hyvin seikkaperäinen venäjänkielinen info-taulu, joka kertoo tapahtumista oman versionsa.

Vaunu oli komentajavaunu, jonka tornin kyljessä oli numero 450. Se oli yksi niistä noin tusinasta vihollisvaunusta, jotka ehtivät yli etulinjan edessä olevan Pekarinpuron sillasta ennen sen räjäyttämistä. Silta oli valmiiksi panostettu, mutta räjäyttäjät kaatuivat vihollisen ilmaantuessa yllättäen paikalle. Silta onnistuttiin kuitenkin jonkin ajan kuluttua tuhoamaan suomalaisen järeän kenttätykin tikkausammunnalla.

Ihmeellistä kyllä Sotka selvisi suomalaisista lähitorjuntamiehistä ja ajoi 30.6.1944 suomalaisten etulinjasta läpi Ihantalalan tienristeykseen, mistä se kääntyi Imatran suuntaan. Erään kertomusversion mukaan se pääsi läpi siksi, että se ajoi torni taakse käännettynä, jolloin suomalaiset luulivat sitä omaksi vaunuksi.

Havaittuaan ilmeisesti olevansa yksin ilman ohjesäännön edellyttämää

Tämä kuva on lavastettu. Tällä tykillä ei ollut mitään tekemistä kauempana palavan neuvostoliittolaisen T-34 tuhon kanssa. Sen kohtaloksi koitui kaksi saksalaista rynnäkkötykkiä.

Lavastetussa kuvassa savuavan vaunuromun ohitse kävelevät panssarirykkit olalla JR 12:n eli Jänkäjääkärien lähitorjuntamiehet, kersantti Kaarlo Johannes Niemelä vasemmalla ja kersantti Heino Nikulassi Kemijärveltä.

jalkaväen suojamiehistöä se kääntyi takaisin karttapiste 20:n maastossa noin kilometrin päässä etulinjasta Kilpeenjoelle päin. Sen matka kuitenkin päättyi pian ns. Korpelan aukiolla tien varressa olevan saksalaisen 2./303. Rynnäkkötykkiprikaatin Sturmin laukaukseen lähietäisyydeltä. Toinen laukaus varmisti asian. Ampujana oli suomalaisten myöhemmin kunniamerkillä palkitsema alikersantti Willy Obeldobel. Ensimmäinen laukaus osui vaunun alaosaan ja pysäytti vaunun.

Vaunun "lopetti" lopullisesti tien toiselta puolelta suomalaisen tykkikomppaniaan kuuluneen alikersantti Matti Huppusen panssarinyrkin laukaus, joka räjäytti vaunun amputarvikkeet ja heitti vaunun tornin rungosta erilleen. Laukausten välillä vaunussa ollut yksikön komentaja pääsi ulos vaunusta ja lähti juosten kohti etulinjaa. Panssarimajurin tie päättyi kuitenkin suomalaisten laukauksiin.

Ihantalasta Imatran suuntaan johtavaa tietä on neuvostoaikana oikaistu, mutta vanhalla tienpätkällä uuden vieressä Sotkan tuhoamispaikka on edelleen tarkasti paikannettavissa. Suurin piirtein siihen on ilmaantunut tapahtuman muistomerkki ja sen viereen venäjänkielinen infotaulu. Tarkkaavainen autoilija havaitsee vanhan tienpätkän ja muistomerkin Imatralta päin tullessaan tien oikealla puolella.

TK-kuvaajavääpeli Osvald Hedenströmin ottamassa paljon käytetyssä, lavastetussa kuvassa (SA-kuva 155 431) savuavan vaunuromun ohitse kävelevät panssarinyrkit olalla JR 12:n eli Jänkjäkäkarien lähitorjuntamiehet, kersantti Kaarlo Johannes Niemelä Sallasta vasemmalla ja kersantti Heino Nikulassi Kemijärveltä oikealla. Kuvaan liittyy aitoakin draamatiikkaa, sillä Nikulassi kaatui seuraavana päivänä eli 1.7.1944.

TEKSTI: **Göran Lindgren**

Lavastettu kuva on maailmankuulu. Se on piirroskuvana brittiläisen Osprey Publishing kustantamon kirjassa Mannerheimista. Piirros on tehty huolella. Kuvatekstissä jopa kerrotaan pst-tykin tyyppi. Se on suomalaisten muuliksi kutsuma saksalainen 75mm:n PaK 97/38. Tykissä oli saksalaisen 50 mm:n pst-kanuunan PaK50:n lavetti ja ranskalaisen sotasaaaliskanuunan 75mm M1897:n putki. Piirtäjän sotilastiedot ovat kuitenkin loppuneet, kun hän lisännyt kuvaan kolme panssarinyrkkimiestä. Heitä ei koskaan ollut pst-tykin lähellä, sillä panssarinyrkki oli toisin kuin tykki lähitorjunta-ase. Lisäksi yksi tykin ammusmies on suoraan yhden panssarinyrkin takana tappavalla ampumasektorilla.

Vaunun tuhoutumispaikalle on keväällä 2017 ilmaantunut muistomerkki ja hyvin seikkaperäinen venäjänkielinen infotaulu, joka kertoo tapahtumista oman versionsa. Kuva Göran Lindgren.

Vapausota, luokkasota, sisällissota

Termien turhauttava taistelu

Suomessa vuonna 1918 käydyin sodan luonteesta ja nimestä keskustellaan taas 100-vuotismuiston pohjalta. Termeillä on oikeutuksensa ja vain yhden termin käyttäminen lohkaisee aina osan totuudesta. On siis syytä pohdiskella tätä historian totuuden ongelmakenttää.

Selvää toki on, että hallituksen kannalta sota alkoi vapausotana, jonka tarkoituksena oli venäläisten joukkojen maasta karkottaminen. Venäjä kävi sotaa valkoisia vastaan ja tunnusti punaisten kansanvaltuuskunnan Suomen hallitukseksi. Tapahtumien faktinen ja juridinen puoli selveni täysin Neuvostoliiton arkistojen tultua näiltä osin tutkimuksen käyttöön 1990-luvun alussa.

Suomessa käytettiin julkisessa sanassa vuonna 1918 lehtiin uutisosoitosten otsikoissa virallisen vapausotatermin rinnalla melko tasapuolisesti kansalaissota- ja sisällissota-sanaa. Sodan päätyttyä Venäjälle ja Amerikkaan muuttaneet punaiset käyttivät oikeaoppisesti luokkasota-termiä. Kansan suussa puhuttiin kapina-ajasta, sekä valkoisessa että punaisessa perinteessä.

Viime sotien aikana painotettiin kansallista yhtenäisyyttä. Joukko vaikutusvaltaisia entisiä punakaartilaisia ehdotti joulukuussa 1939 oman rykmentin perustamista entisistä punakaartilaisista. Vaikka vastaanotto oli myönteinen, käytännössä tämä ehdotus ei sodan paineessa toteutunut. Tätä seurasi kuitenkin työväenliikkeen johdon ”lupa” liittyä suojeluskuntiin.

Välirauhan aikana jäi vapausotadan päättymisen vuosipäivä kaatuneiden muistopäivän varjoon. Puolustusvoimien lippujuhlapäivä siirtyi toukuuun 16:sta Mannerheimin syntymäpäivään.

Kuitenkin Mannerheim käytti edelleen vapausota-nimeä julkisuudessa. Hän painotti juuri sodan alkua, joka

Tämä selvästi lavastettu kuva kevään 1918 teloituksista oli vähällä päättävä Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlaraahan.

oli selkeästi Suomen sotaa Venäjää vastaan: ”Se oli talonpojat venäläisiä vastaan.”

Sotien jälkeisessä yhteishengessä alettiin meillä käyttää kaksoisnimeä vapausota-kansalaissota ja historiankirjoituksessa kansalaissotaa silloin, kun puhuttiin kapinan kukistamisesta. Stalinin ajasta hengissä selvinneiden punaisten saavuttua takaisin Suomen politiikkaan alettiin eduskunnassa ajaa läpi taloudellisia päätöksiä entisten punaisten hyväksi. Tämä merkitsi sitä, että varsinaisen sodan syyt ja luonne jäivät pitkäksi ajaksi ”kansallisen murhenäytelmän” eli kapinallisten hallitsemattomaan katastrofiin päätyneen rankaisemisen varjoon. Yliopistoissa radikaalialto alkoi 1970-luvulta lähtien käyttää yksinomaan sisällissotanimitystä ja koulujen oppikirjoissa vähäteltiin tai vaiettiin Venäjän ja Leninin osuutta sodan syttymisessä ja käymisessä.

Sisällissota – väärinkäsitys toisensa perään

Viime vuosikymmenten lisäksi keskusteluun on ollut sisällissota- ja kansalaissotanimien erottaminen toisistaan. 1990-luvulla alkoi esiintyä selityksiä, että erona oli se, että maailmalla käytettiin sisällissotanimiä sisäisestä sodasta, jossa oli mukana myös ulkomaita. Todettakoon heti, että tässä oli kysymys kielten taidon rajoittuneisuudesta ja väärinkäsityksestä.

Nykyhetken tullessa julkisessa sanassa selitetään, että vapausota- ja kansalaissotanimitysten kilpailun voisi korvata ”pehmeämmällä” sanalla sisällissota! Tämä on tullut näkyviin mm. presidentinvaalikampanjassa, joskin on esiintynyt kaksinkertaista erehdystä eli että kansalaissota olisi ”pehmeämpi” kuin sisällissota.

Miten siis syntyi tämä väärinkäsitys, että sisällissota ja kansalaissota olisivat erimerkityksisiä? Otaksun, että syy

piilee siitä, että meillä oli ulkomaisista sodista puhuttu vaihtelevasti kansalaissodasta tai sisällissodasta. Yhdysvaltain osalta sisällissodasta (civil war), jota tosin 1800-luvulla suomenkielisissä käänöksissä oli kutsuttu orjasodaksi tai saksalaisvaikutuksesta kansalaissodaksi. Espanjan vastaavaa sotaa (guerra civile) kutsuttiin yleisesti meillä sisällissodaksi. Tiedemiehet puhuivat englanninkielen mukaan kansainvälisen vertailun nimissä sisällissodista.

Mutta mutta! Myös civil war pitäisi kääntää suomeksi kansalaissodaksi, sillä läntisissä kielissä sanan civil, civile lähtökohta on latinan kansalaista merkitsevä sana civis. Kaikissa uissa "eurooppalaisissa" kielissä kuin ruotsissa on käytössä kansalaissota-

termi: venäjässä grazdanskaja vojna ja saksassa Bürgerkrieg. Ruotsinkielessä käytetään yleisesti inbördeskrig-sanaa kaikista samantyyppisistä sodista. Aikoinaan käytettiin värikkäästi termiä brödrakrig, mikä kai johtui hallitsijahuoneen sisäisten kiistojen leviämisestä myös aatelissukujen keskuuteen.

Ei siis pidä sanoa, että sisällissota omaisi vähemmän ideologista latausta. Mutta ei pidä myöskään ketään kieltää käyttämästä vapaussota-nimeä tai kansalaissota-nimeä, kunhan tämä tietää, miten monipuolisesta tapahtumasta oli aikoinaan kysymys.

Julkaistu aiemmin Sotaveteraanilehdessä

TEKSTI: **Ohto Manninen**

Kirjoittaja on sotahistorian emer. professori

Kunnianosoitus jääkärimajuri Armas Ståhlbergin haudalla

Tänään, 14.4., on kulunut tasan 100 v Jääkärimajuri Armas Ståhlbergin kaatui Joutsenon taistelussa Pappilanmäellä 14. huhtikuuta 1918 eli tasan 100 vuotta sitten. Perinteiseen tapaan Vapaussodan Imatran Seudun perinneyhdistyksen ja JP27:n perin-

neyhdistyksen Etelä-Karjalan osastot tekivät kunniakäynnin Ståhlbergin muistomerkillä. Vapaussodan Imatran Seudun Perinneyhdistyksen seppeleen laskivat rouvat Päivi Ahtiainen ja Karin Ignatius sekä JP 27 Perinneyhdistyksen Etelä-Karjalan osaston sep-

peleen eversti Seppo Pesonen, majuri Mikko Nenonen ja rouva Eeva-Liisa Vakkilainen. Kunniavartiossa ja Lippuvartiossa oli Imatran Jääkäri Bikers.

KUVA: **Jorma Ignatius**

Kesäpäivät

Lauantaina 11. elokuuta Imatralla

Tervetuloa viettämään JP 27 Perinneyhdistys ry:n vuotuisia kesäpäiviä tällä kertaa Etelä-Karjalaan Imatralla 11.8.2018

OHJELMA

Ilmoittautuminen Immolan sotilaskodissa lauantaina 11. elokuuta klo 10 - 10.50 - munkkikahvit sekä tutustuminen Jääkäristä erikoisrajajääkäriksi näyttelyyn sekä Rajamuseoon

10.50 siirtyminen Raja- ja Merivartiokoulun auditorioon

11.00 – 12.00 Mannerheim Imatralla - lähinnä 4.6.1942 J. Ignatius

12.00 – 13.00 Osasto Kuhlmeij Immolassa M. Albertsson

13.00 siirtyminen bussiin – Immolan funkkisalue ja lentokenttä

13.15 seppeleen lasku osasto Kuhlmeij muistomerkillä

Ruokolahden ilmataistelu

Muuttunut maisema Kaukopään tehdasalueella vuodesta 1942

14.00 – 15.00 lounas StoraEnson tehdasruokalassa - linjastolounas

15.30 Sepeleen lasku Mannerheimin syntymäpäivien muistokivellä

16.30 Imatrankoski, Valtionhotelli, voimalaitos, Vapaussodan muistomerkki bussista nähtynä

17.00 Venäjän rajalla käynti

n.18.00 paluu Immolaan

Ilmoittautumiset E-K:n osaston puheenjohtaja Jorma K.O. Ignatius (jorma.ignatius@iki.fi) ja/tai sihteeri Päivi Peltola (paivi.h.ahtiainen@gmail.com) mahdollisimman pikaisesti – mukaan mahtuu 50 ensimmäistä. Omalla autolla bussin seuraaminen valitettavasti ei ole mahdollista.

Ilmoittautumishinta Euro 25,-/henkilö sisältää em. ohjelman Immolasta Immolaan. **Maksetaan E-K osaston tilille 1.7.2018 mennessä.** Tili Nordea FI45 11943500000037

Olemme varanneet kiintiön mahdollisille yöpyjille Imatran Valtionhotelliin 10–11.8. ja/tai 11.8–12.8

hinnat alkaen

95 EUR / standard 1hh / vrk

115 EUR / standard 2hh / vrk

Hinnat voimassa puistohotellissa (ent. kylpylähotelli)

Lisämaksu puistohotellin superior huoneisiin 10 EUR / huone

Lisämaksu linnahotelliin 20 EUR / huone

Huonehinnat sisältävät saunaosaston käytön ja luomutuotteita sisältävän aamiaisen.

Jokainen hoitaa itse tarvitsemansa majoitusvaraukset mahdollisimman pian suoraan hotelliin mainiten ”kiintiö JP27”

Scandic Imatran Valtionhotelli Torkkelinkatu 2 55100 Imatra
puhelin 05 7899300 s-posti imatranvaltiorhotelli@scandichotels.com

Sunnuntaiamuna 12.8. klo 10.00 alkaen mahdollisuus tutustua puheenjohtajan Tammenlehväkotimuseoon (ks. www.tammenlehvan.perinneliitto / veteraaniperinne / sotahistorialliset museot ja perinnetilat / suomen itsenäisyyden kotimuseo ignatius)

Lili Marleen

Lukijamme Pekka Karras lähetti tämän Lili Marleenin patsaan kuvan. Syyn siihen antoi Vaasan juhlien kirkkokonsertin selostus, missä kerrottiin saksalaisen sotilassoittokunnan esittäneen yleisön riemuksi Lili Marleenin. Claus Homfeltin 1987 veistämä patsas on Munsterin varuskuntakaupungin symboli. Patsas on sille paikalla, missä laulun mukaan "kasarmimme eessä suuri portti on, mi illan pimetessä jää lyhdyn valohon."

Kellopuu

Parole kysyi lukijoiltaan, mikä tämä saksalaisen sotilassoittokunnan härveli on. Yhteysupseerimme Leipzigissa, Mark Aretz, kertoi vastauksen. Se on "kellopuu", jota sotilassoittokunta käyttää juhlallisissa tilaisuuksissa. Härveliin ripustetut kellot kilisevät marssittaessa marssin tahtiin.

MAANPUOLUSTUKSEN KANNATUSSÄÄTIÖ julistaa haettavaksi apurahoja

Puolustusvoimissa tapahtuvaan koulutukseen ja liikuntakasvatukseen, maanpuolustusta edistävään valistus- ja tutkimustyöhön sekä yleistä kansalaiskuntoa kehittävään toimintaan.

- Haku tapahtuu sähköisen järjestelmä kautta säätiön kotisivulta: www.mpk.fi
- Hakuaika päättyy vuosittain 15.4. ja 15.10.

LISÄTIETOJA
www.mpk.fi

säätiön asiamies
Kristiina Olsson
puh. 0295 140 220
kristiina.olsson@defmin.fi

Maanpuolustusker
kannatussäätiö

Suomen jääkärit Latviassa -näyttely avautuu Kauhavalla

Latvian suurlähettiläs Uis Bambe avaa tiistaina 12.6.2018 klo 17.00 Kauhavalla Puukko- ja tekstiilimuseossa Suomen jääkärit Latviassa -näyttelyyn.

Latvian kansallisarkiston tuottama näyttely on toteutettu yhteistyössä Suomen kansallisarkiston, Jääkäripataljoona 27:n perinneyhdistyksen ja Suomen jääkärimuseon kanssa.

Näyttely avautui Liepajan Great Amber (Lielais dzintars) – konserttitalossa 13.2.2018, jolloin Liepajassa vietettiin Suomen jääkärien sotilasvalan ja pataljoonan lipun vihkimisen 100-vuotisujuhllisuuksia. Huhtikuussa osa näyttelyä lähti kiertueelle ensin Tallinnan yliopiston kirjastoon, jonka jälkeen se on Kauhavalla esillä syyskuuhun asti. Talvella näyttely esitellään Suomen kansallisarkistossa Helsingissä.

Suomen jääkärit Latviassa -näyttely kertoo latviaksi ja suomeksi suomalaisten jääkäreiden vaiheista entisen Kuurinmaan alueella ja heidän jatkokoulutusjaksostaan 1917–1918 Libaun (nykyään Liepaja) kaupungissa.

Näyttelyyn voi tutustua Kauhavan pääkirjaston ja Kauhavan puukko- ja tekstiilimuseon aukioloaikoina ma–to klo 11–19 ja pe klo 10–17.

Tervetuloa!

Samanaikaisesti voi tutustua uudistettuun Suomen jääkärimuseoon Kauhavan Korttesjärvellä. Museo on kesäkautena 15.6.–15.8. avoinna ti–su klo 11–16.

Kuka tuntee?

Päivi Pennanen-Mäkinen kysyi Parolessa 2/2017, kuka on tämä jääkäriupseeri. Parolen aktiivinen avustaja Raimo Berkan soitti eräänä iltana ja sanoi, että Nikke Pärmi on sen kuvassa komeilee. Ja taisi olla oikeassa.

SUOMEN JÄÄKÄRIMUSEO

KAUHAVA

“Me jääkärit uskoimme yhä.”

Tervetuloa perehtymään jääkärihistoriaan jääkäreiden omassa museossa!

Suomen jääkärimuseo
Jääkärintie 80, 62420 Korttesjärvi, puh. 040 148 4420.
Lisätietoa www.kauhava.fi/jaakarimuseo

Vänrikki Nikke Pärmi,
kuva: Härmä-Seura ry

Instagram ja WhatsApp

Jääkärikansliassa on otettu käyttöön Instagram-palvelu, johon lisätään kuvia 100 vuoden takaa sekä nykypäivästä ja WhatsApp-sovelluksen helpottamaan yhteydenottoja kansliaan.

Punaiset eivät osanneet käyttää panssarijuniaan

Punaisten panssarijuna 1918

Tuija Wetterstrand

260 sivua, Into 2017

Punaisen puolen haltuun jäi kevään 1818 sodassa kokonaan uusi asejärjestelmä, panssarijuna. Junat olivat omatekoisia, sillä niitä valmistettiin Pasilan konepajalla. Kunhan hitsattiin teräslevyjä veturin ja vaunujen kylkiini. Panssarijunia tehtiin kaikkiaan kuusi, minkä lisäksi Venäjältä yksi ihan oikea tehdastekoinen. Junat olivat mukana taisteluissa muun muassa Vilppulassa, Helsingissä, Lahdessa ja Viipurin läheisyydessä.

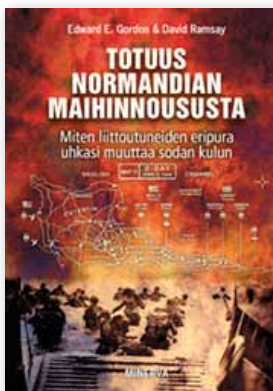
Oikein käytettyinä panssarijunat olisivat saattaneet olla hyvinkin tehokas asejärjestelmä, jos sitä olisi osattu käyttää oikealla tavalla. Valkoisen puolen onneksi panssarijunan miehistöllä oli enemmän intoa kuin taitoa. Esimerkiksi Vilppulan seudulla sotimista panssarijuna numero ykköselle sattui erikoinen haaveri: tykkimiehet ampuivat vahingossa junan päälliköltä pään irti.

Junan taistelutoiminnasta ei voi juuri puhua. Enemmänkin se oli ajelua sinne tänne.

Kirjan tekijä on keskittynyt panssarijunan 1:n miehistöön. Panssarijunan käyttö taistelutoiminnassa ei sitä vastoin häntä näytä juuri kiinnostaneen. Oikein käytettynä panssarijunat olisivat saattaneet olla kova pala valkoisille joukoille, sillä niiden torjuntaan oli vain kaksi keinoa: radan tuhoaminen ja hyvin harvalukuiset tykit. Panssarijunan ajaminen kiinni valkoisten linjaan ja oman hyökkäyksen tukeminen panssarin suojaamalla tykeillä ja kuularuiskuilla olisi voinut helposti murtaa puolustuksen. Jälleen kerran päitä vanha sääntö: ase on vain niin tehokas kuin sen käyttäjä.

Jukka Knuuti

Brittien sankarimarsalkalta kaikki meni pieleen

Totuus Normandian maihinnoususta

Miten liittoutuneiden eripura uhkasi muuttaa sodan kulun

Edward E. Gordon ja David Ramsay

416 sivua, Minerva 2018

Sotamarsalkka Montgomeryn keskeinen rooli kirjassa tuo mieleen yhteyden Montgomeryn ja Vänerikki Stoolin tarinoiden välillä. Runeberg onnistui rakentamaan sanakaritarinoita Suomen sodasta 1808-09, vaikka se sujui mahdollisimman kurjasti. Sama koskee Montgomerya ja sotaa Euroopassa.

Montysta oli tullut legenda Pohjois-Afrikassa, missä hän heinäkuussa 1942 oli lyönyt saksalaiset. Voittoa tarvittiin Britanniassa, kun kaikki sen sotatoimet olivat päättyneet tappioihin. Montysta tuli Normandian operaation maavoimakomentaja.

Montgomery oli asettunut johtamiensa brittijoukkojen tavoitteeksi vallata mereltä noin 15 kilometrin päässä oleva Caen kaupunki maihinnousupäivänä. Se ei onnistunut mm. siitä syystä, että Montgomery oli jättänyt kertomatta

hyökkäävien brittidivisioonien komentajille alueelle oli tuodusta saksalaisesta panssaridivisioonasta. Caen vallattiin puolitoista kuukautta maihinnousun jälkeen.

Kun läntisessä Ranskassa olevat saksalaiset joukot olivat jäämässä ns. Falaisen taskuun, Montgomery sai toiminnallaan aikaan, että huomattava osa saksalaisista pääsi karkuun. Useiden arvioiden mukaan sota olisi päättynyt vuoden 1944 puolella, jos Saksan joukot olisi saatua eliminoitua Falaisessa.

Aivan oma lukunsa oli Arhemin maahanlasku syyskuussa 1944. Operaatio johti katastrofiin ei vähiten sen takia, että Monty "unohti" kertoa hyökkäystä johtaneille komentajille alueelle tuoduista uusista saksalaisdivisioonista.

Jukka Knuuti

Tulevia sota ennustamassa

Tuleva sota

Ennustamisen sietämätön vaikeus

Vesa Tynkkynen (toim).

374 sivua, Maanpuolustuskorkeakoulu / Edita

Kymmenen tutkijaa analysoi artikkeleissaan 1900-luvun sota ensimmäisestä maailmansodasta Persianlahdelle näkökulmana se, kuinka sodanjohtajat ovat kulloinkin onnistuneet lukemaan ajan merkkejä ja siirtämään ne operatiivisiin ja strategisiin suunnitelmiin sekä doktriineihin seuraavaa sota varten.

Asiantuntijaryhmän käyttö sopii hyvin tämän tyyppiseen kirjaan. Näin saadaan laaja-alainen asiantuntemus yksiin kansiin. Erityisiä tyyli-ilotteluita analyysit sodista ja niihin valmistautumisen onnistumisesta eivät ole, mutta joka kirjoittajalla on toki persoonallinen otteensa.

Suomalaista maanpuolustajaa kiinnostanee erityisesti artikkeli Daavid vastaan Goljat, jossa peilataan suomalaisia

1930-luvun näkemyksiä talvisodan todellisuuteen. Puna-armeija oli tekniikan läpitunkema miljoona-armeija, joka käsitti metsätaistelun "taisteluksi erikoisolosuhteissa". Mekanisoidun vastustajan uhka oli tiedostettu ja sen torjuntaa harjoiteltiin. Pahin uhkakuvaamme – yllätys – ei toteutunut vaan joukkojen ennakoivalla perustamisella ja ryhmittämisellä pääsimme taistelemaan pitkälti suunnittelemaillamme tavalla.

Seppo Simula

Julkaistu aiemmin Reserviläinen-lehdessä

Lotta ja maanpetturi

Schwester, lotta ja maanpetturi

Ruth Munkin (1886–1976) muistot ja tulkinnat elämänsä kulusta

Elina Virtanen

312 sivua, Sigillum 2018

On positiivisesti yllättävää, että Ruth Munkista tehdään väitöskirja 2000-luvulla. Ilmeisesti siitä johtuen kirja ei olekaan tyylijuhdas elämäkerta. Kirjoittaja on selvästi ottanut vaikutteita Matti Lackmanin kirjasta "Suomen vai Saksan puolesta" Niinpä väittelijä pohtii, Oliko Munk todella isänmaanystävä vai pikemmin kallellaan Saksan suuntaan. Lackmanin linjoilla Virtanen on myös todetessaan, ettei Munk muistelmissaan mainitse mitään jääkäreiden käynneistä ja Libaun ilotaloissa ja sieltä saamista sukupuolitaudeista.

Schwester Ruthin kiertelemisestä sairaaloissa haavoittuneiden jääkärien luona hän antaa asiallisen kuvan.

Kun Ruth Munk oli jääkäreille Schwester, edusti hän enemmän äiti-hahmoa, kun hän 1941-44 lottapuvussa kiersi Saksan sotasairaloita tapaamassa haavoittuneita suomalaisia SS-miehiä. Jos hän tukensa oli ollut jääkäreille mer-

kittävä, vielä tärkeämpi se oli satoiin sairaaloihin pitkin Saksaa sijoitetuille suomalaisille. Munk saikin aikaan sen, että kaikki haavoittuneet suomalaiset koottiin samaan sairaalaan Wieniin.

Maanpetturi hätkähdyttää kirjan nimessä. Hän todella sai tuomion maanpetoksellisesta toiminnasta. Aivan samaan tapaan kun hän oli auttanut jääkäreitä ja haavoittuneita SS-miehiä, auttoi hän jo sortumassa olevassa Saksassa vaikeuksissa olleita suomalaisia naisia välittäen heille työpaikkoja. Tuomiossa hänen katsottiin näin värvänneen naisia Saksan armeijaan. Oikeudenkäyntiselostus tuo mieleen sotasyllistysuomiot, vaikka asialla oli tavallinen tuomioistuini.

Kirjaa saa verkkokaupasta: <http://sigillum.fi/kauppa>. Sen voi tilata myös sähköpostilla myynti@sigillum.fi tai puhelimitse 050-365 9955.

Koulupoikien salaseuroja ja natseja

Politiikan juoksuhaudat

Äärioikeistoliikkeet Suomessa
kylmän sodan aikana

Tommi Kotonen

273 sivua, Atena 2018

Kylmän sodan aikana Suomen äärioikeiston toiminta oli sekavaa, hajanaista ja epävirallista. Yhteistä toiminnalle olivat kommunisminvastaisuus ja kansallisen yhtenäisyyden korostaminen. Se koostui aluksi koulupoikien salaseuroista, natsiveteraanien järjestöistä ja keskustelukerhoista.

Näkyvintä toiminta oli 1970-luvulla Pekka Siitoimen natsipelleilyssä. Hänellä oli useampiakin puolueviritelmiä, jotka jäivät muutamien terapiatoiminnaksi. Siitoimen ansiolistalla oli mm. kommunistikirjapainon tuhopoltto. Vähän vastaavaa toimintaa olivat harrastaneet paikalliset koulupoikien salaseurat jo sotien jälkeen. Vielä 1990-luvun vaihteessa toimi epävirallisia keskustelukerhoja, mutta myös väkivaltaisia skiniryhmiä.

Äärioikeisto ei suuremmin uhannut maamme turvallisuutta, mutta tuolloisessa poliittisessa tilanteessa sitä tarkkailtiin aktiivisesti. Varsinaisia puolueita Kotonen ei käsittele, vaikka äärioikeistolaisista leimaa on istutettu ainakin perustuslaillisiin, maaseudun puolueeseen ja yhtenäisyyden puolueeseen. Suomen kansanpuolueen oli tarkoitus koota yhteen vanhoja äärioikeistolaisia, mutta tavoiteltu kohderyhmä hajaantui eri puolueisiin. Perusteellisen tutkimuksen puutteena näkisin henkilöluettelon puuttumisen, koska järjestöissä toimi useita myöhempiä vaikuttajia, aina ministeritasoa myöten.

Pasi Pulju

Suomalaisuuden myytit

Suomalaisuuden monet myytit

Kansallinen katse historian kirjoissa

Sirkka Ahonen

247 sivua, Gaudeamus 2017

Teos käsittelee suomalaisuutta ja suomalaisia historian kirjoissa, miten suomalaisuutta on kuvattu niin tutkimuksissa kuin oppikirjoissa 1800-luvun loppupuolelta alkaen.

Suomessa selkeitä nivelvaiheita ovat olleet itsenäistyminen, sodan päättyminen, Neuvostoliiton hajoaminen, EU:iin liittyminen ja nykyinen tilanne yhteisine "taakanjakoineen". Unohdetut vähemmistöt, häviäjät ja tavallinen kansa on tullut esille vasta 1960-luvulta alkaen. Yhtenäiseen menestystarinaan on tullut säröjä ja jopa liikaakin on syytetty enemmistöä ja voittajia vähemmistön ja häviäjien kohtelusta. Oppikirjoissa on pienellä viiveellä seurattu tutkimuksen valtavirtoja, tosin yksittäisten tekijöiden kirjoissa on ollut painotuseroja.

Suomalaisten yhteinen menestystarina, yhtenäisine kansoineen, alkukoteineen, idän ja lännen tavoittelemine alueineen ja soturimaineineen on muutettu siirryttäessä kansallisvaltiosta osaksi globaalia maailmaa, tarinaksi monenlaisia taustoja omaavien ihmisten jopa ekspansiiviseksi tunkeutumiseksi alueelle, jonne on muodostunut Suomen valtio. Tosin menestystarinaa on vielä uskallettu pitää yllä.

Turha kuvitellakaan, että nykyinen historiankirjoitus ja sen painotukset globaalisti painottuen, ovat vailla mitään poliittisia tarkoitusperiä. Aika näyttää, mihin ollaan menossa.

Pasi Pulju

OSASTOJEN YHTEYSHENKILÖT

Osasto	Nimi	Puhelin	Sähköposti
Etelä-Karjala	Ignatius Jorma K.O.	040 503 6499	jorma.ignatius@iki.fi
Etelä-Pohjanmaa	Passi Juhani	050 322 3469	juhani.passi@netikka.fi
Helsinki-Uusimaa	Pekka Sillanpää	040 749 0666	pekka.sillanpaa@gmail.com
Kainuu	Kinnarinen Tero	050 496 6456	tero.kinnarinen@gmail.com
Kanta-Häme	Kiviniemi Pertti	0400 846 956	perttikivi@hotmail.com
Keski-Suomi	Mäntylä Erkki	040 151 3123	erkki.mantyla61@gmail.com
Kuopio	Ryhänen Seppo	050 440 9833	seppo.k.ryhanen@gmail.com
Kymenlaakso	Mikkonen Paavo	044 550 9375	paavo.mikkonen@pp.inet.fi
Lappi	Aherto Markku	0400 823 520	markku.aherto@pp.inet.fi
Länsi-Pohja	Esko Risto	040 501 4131	ristok.esko@gmail.com
Oulu	Laurinolli Teuvo	040 7535 3746	teuvo.laurinolli@gmail.com
Pirkanmaa	Tulosmaa Timo	040 744 0565	timo.tulosmaa@outlook.com
Päijät-Häme	Jouko Pekka	040 516 1018	pekka.jouko@phnet.fi
Satakunta	Wolff Martin	040 503 8529	martin.wolff@wolff.fi
Vaasa	Forssten Brage	050 599 0269	brage.forssten@elisanet.fi
Varsinais-Suomi	Vuontela Kyösti	0500 910 402	kyosti.vuontela@gmail.com

Jääkaripataljoona 27 Vaasaan saapumisesta tulee ensivuonna 2018 kuluneeksi tasan 100 vuotta!

JÄÄKÄRI
2018 100 v.
JUHLAMUKI

Valkoinen/vihreä muki, sisältää kaikki ne elementit jotka liittävät JP 27 Jääkärien saapumisen Vaasaan 1918.
Vaasan kaupungin vaakuna, jääkäripatsas, JP 27 merkki
Numeroitu keräilyharvinaisuus, painosmäärä kpl 1-1918.

Hinta 20,00 + postikulut Konepesän kestävä

Tilaukset: JÄÄKÄRIKANSLIA, Email: jaakarikanslia@kolumbus.fi
Pohjoisranta 20 A, 00170 Helsinki. Puh./fax (09) 135 1009
Tilauslomakkeen voit myös ladata www.jp27.fi sivulta

JÄÄKÄRIPATALJOONA 27:N PERINNEYHDISTYS

_____ ALAOSASTO

TILAUSLOMAKE JP27 2018. 100v. JUHLAMUKI

Hinta 20 euroa + postikulut

TILAAN MUKEJA _____ KPL

TILAAJAN NIMI _____

MUKIN/MUKIEN TOIMITUSOSOITE

KATUOSOITE _____

POSTINUMERO _____

POSTITOIMIPAikka _____

PUHELIN _____

SÄHKÖPOSTI _____

PALAUTTAKAA TILAUSLOMAKE OSOITTEELLA:

JÄÄKÄRIKANSLIA, Pohjoisranta 20 A 3, 00170 HELSINKI
tai sähköpostitse: jaakarikanslia@kolumbus.fi

JÄSENPALVELUN MYYTÄVÄT TUOTTEET

	Hinta		Hinta
Kortit		Jääkärien testamentti Suomen nuorisolle	6,00
Uudistettu jääkärilippu	1,00	Hohenlockstedt 100 v juhlamitali	20,00
Jääkärilippukortti	1,00	Jääkärit DVD – YLE:n draamadokumentti	27,00
Jääkärilippukortti 2-os. + kuori	1,50	CD-ROM Virtuaalijääkärit	25,00
Jääkärikunniamerkki	1,00	Fallna för friheten -medalj	8,50
Jääkärien tulo Vaasaan	1,00	Jägarens väg	3,00
Onnittelukortti jääkärimerkillä + kuori	1,00	Jääkärien elämäntyö – Itsenäisyyden puolesta, julkaisu (Kielet: suomi, ruotsi, saksa, englanti ja latvia)	10,00
Vaasan jääkäripatsas talvikuva	1,00	Hopeiset 27-kalvosinnapit	150,00
Vaasan jääkäripatsas talvikuva 2-os. + kuori	1,50	Hopeinen 27-riipus ketjulla	150,00
Jääkäriilike 100 vuotta	1,00	Hopeinen 27 -kravattineula	150,00
Jääkäriilike 100 vuotta 2-os. + kuori	1,50	Hopeinen 27-rintakoru	150,00
Pakettikortti jääkärimerkillä	0,50	Kirjeensulkijamerkki, (arkki sis 50 kpl)	2,50
Rovaniemen jääkäripatsas	0,20	Kynttilä, Jääkärimerkillä	8,00
Skangal-Mangal tiellä + kuori	0,50	Puukko Jääkärimerkillä	70,00
Suomen Jääkärit	1,00	Suomen Jääkärien elämäkerrasto, I täydennysosa 1957	5,00
Vaasan jääkäripatsas	0,20	Ur Jägarnas levand och gärning	5,00
Wasserturm	0,20		
Adressit		Vain jäsenille	
Ilman tekstiä	10,00	Perinneyhdistyksen jäsenmerkki	12,00
Kansliasta kiirjoitettuna/toimitettuna	12,00	Erillisillä hakemuksilla myynnissä	
Laajempi tekstaus	13,00	Jääkäripenoismerkki	80,00
Muut tuotteet		Jääkärihautamerkki	80,00
Jääkäriilike 100 v 2014–2018			
postimerkki-arkki (10 kpl)	25,00		
Jääkärilippupostimerkki -arkki (10 kpl)	25,00		

Tilaukset Jääkärikansliasta:

Pohjoisranta 20 A 3, 00170 HELSINKI
Puh. (09)135 1009, 050 377 8845 (myös tekstiviestit)
s-posti: jaakarikanslia@kolumbus.fi

Toimitamme tuotteet kerran viikossa.

Hintoihin lisätään postikulut.
Yhteydenotot: jaakarikanslia@kolumbus.fi

PAROLE

www.jp27.fi

Päätöimittäjä – Chefredaktör

Jukka Knuuti
040 753 2751
jukka.knuuti@gmail.com
Taitto Kirsi Rasinen

Lehti ilmestyy 4 numeroa vuodessa:
maalis-, kesä-, syys- ja joulukuun alussa.
Hinta 20 €/vsk
4 numerit i året, 20 €/årg

Toimitusneuvosto – Redaktionsråd

Asko Kilpinen
Kari J. Talvitie
Kari Nummila

JÄÄKÄRISÄÄTIÖ – JÄGARSTIFTELSEN

Puheenjohtaja – Ordförande

Pennanen Jukka

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Fagnäs Peter

Asiamies- Ombudsman

Eklin Jukka

Jäsenet – Medlemmar

Annala Jari

Heiskanen Kari

Hägglund Gustav

Kilpinen Asko

Kuljukka Antti

Lindberg Jarmo

Manninen Ohto

Sihvo Sami

JP27:n PERINNEYHDISTYS ry

FÖRENINGEN JB27:s TRADITIONER rf

Hallitus – Styrelse

Puheenjohtaja – Ordförande

Laatikainen Pertti

Varapuheenjohtaja – Viceordf

Hakkarainen Arno

Sihteeri – Sekreterare

Kiiski Tiina

Jäsenet – Medlemmar

Ignatius Jorma

Kinnarinen Tero

Miettinen Helena

Valtonen Vesa

Vuontela Kyösti

Forssten Brage

KANSLIA: Auki ma–to 10–14 Pohjoisranta 20 A, 00170 HELSINKI

KANSLI: Öppet må–tors 10–14 Norra Kajen 20 A, 00170 HELSINGFORS

Puhelin/telefax 09-1351009 telefon/telefax, gsm 050-377 8845, email: jaakarikanslia@kolumbus.fi

Kiireettömät yhteydenotot voi lähettää sähköpostilla: jaakarikanslia@kolumbus.fi

Jääkärikanslia on kesälomalla 18.6.–10.8.2018. Sähköposteja käydään lävitse loman aikana, mutta ei kiireellisiä asioita.

Vapaussoturien kunniamerkkiripoja majuri Ville-Veikko Kirvesmiehen kokoelmasta Vas ylh; Suojeluskuntaupseeri Altti Reposen kunniamerkit: Suomen Valkoisen Ruusun ritarimerkki, vapaussodan muistomitali kolmella soljella, Talvisodan muistomitali soljella "KOTIJOUKOT", Jatkosodan muistomitali, suojeluskunnan hopeinen ansiomitali, jääkäriaktivistimitali, Vilppulan muistoristi 1918, Tampereen valtauksen muistomitali 1918, Kotijoukkojen muistoristi. Tuntemattoman vapaussoturin ripo: Venäjänsaaren muistomitali 1918, vapaudenristi 4.lk 1918, 1. lk vapaudenmitali 1918, vapaussodan muistomitali soljella. Vas alh; vapaussoturin ripo: 1.lk vapaudenmitali 1918, 2.lk vapaudenmitali 1918, vapaussodan muistomitali soljella, Venäjänsaaren muistomitali 1918, Raudun risti 1918. Vapaussoturin ripo (upseeri): vapaudenristi 3.lk miekoin 1918, vapaudenristi 4.lk miekoin 1918, vapaussodan muistomitali kolmella soljella, Länkipohjan risti 1918.

